Ազգ
Azg armenian daily

17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1998 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #173 (1676)

ՌԴ նոր արտգործնախարար Իվանովը՝ անդրկուլիսյան կազմակերպի՞չ

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի նոր արտգործնախարար Ի. Իվանովը տաղանդավոր լեզվաբան է, ազատ տիրապետում է անգլերենին եւ իսպաներենին, երկար ժամանակ գործել է արտասահմանում, հիմնականում Իսպանիայում, իսկ վերջին 15 տարին աշխատել է Մոսկվայում: Նա եղել է եվրոպական հարցերով նախարարի օգնական, գլխավորել է ԱԳՆ քարտուղարությունը, իսկ 1993 թ. նշանակվել է արտգործնախարարի առաջին տեղակալի պաշտոնում: Այս մասին տեղեկացնելով՝ BBC ռադիոկայանը նշում է, որ Իվանովի կենսագրությունը եւ անարտահայտիչ արտաքինն այն տպավորությունն են ստեղծում, թե նա անդրկուլիսյան կազմակերպիչ է եւ ոչ թե հրապարակային քաղաքագետ: Նա ավելի շուտ նվիրված օգնական է, քան թե նախաձեռնությունն իր վրա վերցնող եւ առաջնորդող գործիչ: Նախարարի տեղակալի պաշտոնում Իվանովը մասնակցում էր բազմաբեւեռ աշխարհի հայեցակարգի մշակմանը, որը Պրիմակովի արտաքին քաղաքական հայեցակարգի անկյունաքարն էր: Այժմ, ենթադրում է ռադիոկայանը, նա, ամենայն հավանականությամբ, կշարունակի հավատարմությամբ շարունակել իր բազմամյա ղեկավարի ուղեգիծը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Համաձայնությունը լավ բան է»

Արձանագրեց Վազգեն Սարգսյանը Բաբկեն Արարքցյանին ընդառաջ

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

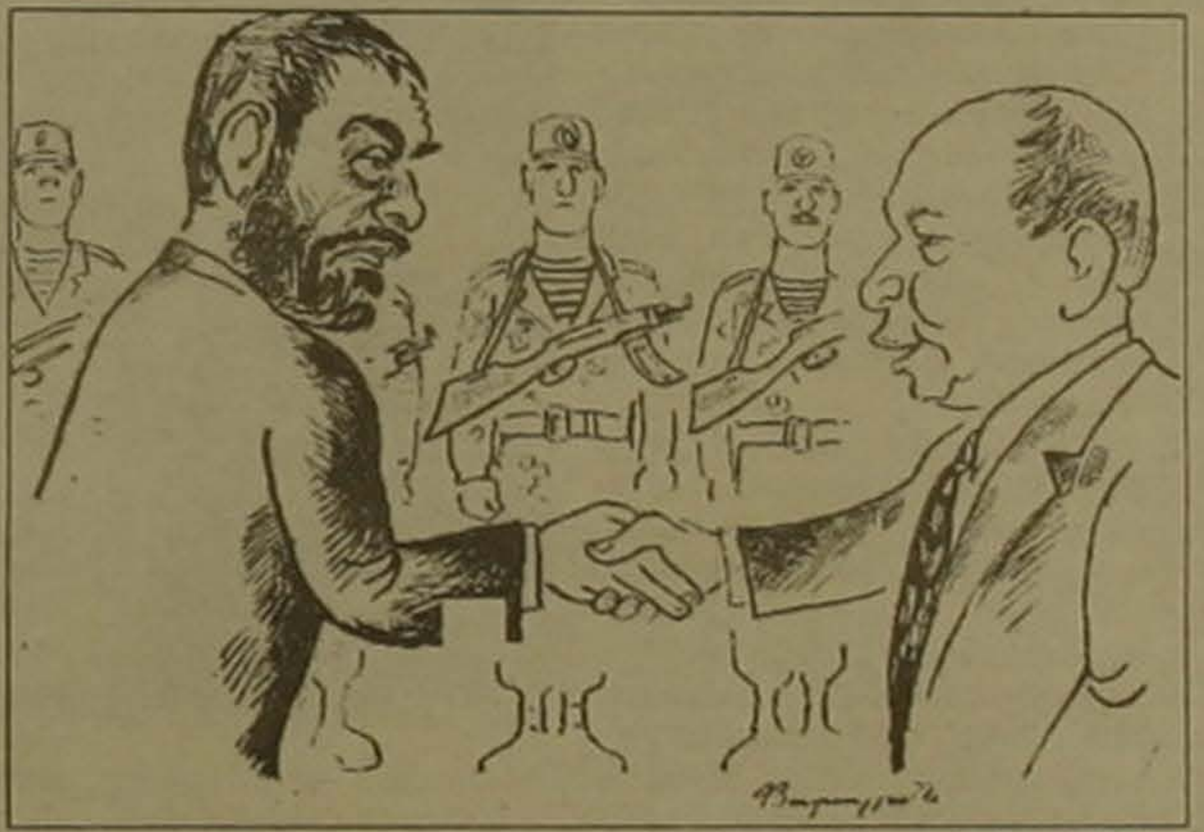

Զինծառայություն չանցած զինապարտները, բացի օրենքով նախատեսված տարկետումներից եւ դեպքերից, չեն կարող դառնալ պետական պաշտոնյա, հավաստում է երեկ ԱԺ-ում միաձայն ընդունված «Զինապարտության մասին օրենքի» 30-րդ հոդվածի 4-րդ կետը: Ինչպես այս օրենքի վերջնական ընդունումից հետո կազմակերպված ասուլիսում շեշտեց Ռազմիկ Մարտիրոսյանը (ԱԺ ՆԳ, ԱԱ եւ պաշտպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ), օրենքի այս դրույթը վաղուց ի վեր գործող ավանդույթ է այլ երկրներում, իսկ մեզ համար՝ նորույթ: Ապագա պետական պաշտոնյաներին, որոնք դեռ չեն լուծել իրենց համար վտանգավոր երկընտրանքը՝ ծառայե՞լ, թե՞ չծառայել, շտապենք հայտնել, որ ԱԺ-ն ընդունեց այս դրույթի որոշ մեղմացումը՝ նշելով, թե կառավարությունն հատուկ որոշմամբ կսահմանի այն պաշտոնյաների ցանկը, որոնք լիիրավ կզբաղեցնեն իրենց պաշտոնը անկախ բանակային ծառայության փաստից:

«Զինապարտության մասին» ընդունված նոր օրենքը փարատեց նաեւ շատ ծնողների մտահոգությունը: Բաբկեն Արարքցյանը հաղթեց, եւ ուսման շարունակականության սկզբունքը հիմնարար դարձավ օրենքում: Զինծառայությունից ուսումնառության ընթացքում ազատվում են ոչ միայն պետական բուհերի ուսանողները (եւ անվճար, եւ վճարովի կարգով), այլեւ օրդինատուրայի, մագիստրատուրայի եւ ասպիրանտուրայի սովորողները՝ դարձյալ նույն սկզբունքով՝ անվճար-վճարովի:

Տես ▸ էջ 2

ՀԱՄԱՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐԻ ԱՅՑ

Բաքվում «խիստ կառուցողական», Երեւանում «սրտագին» բանակցություններ

Երեկ, առավոտյան ժամը 11-ին մոտ, Բաքվից Երեւան էին ժամանել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահներ Դոնալդ Կայզերը (ԱՄՆ), Ժորժ Վոժիեն (Ֆրանսիա) եւ Յուրի Յուկալովը (Ռուսաստան): Արդեն ժամը 14-ին ղարաբաղյան խնդրի շուրջ նրանք բանակցություններ էին վարել ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ, ժամը 16-ին նրանց ընդունեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը:

Նախագահական պալատում բանակցությունների ավարտին սպասող մի քանի տասնյակ լրագրողներիս հերթական հիասթափությունն էր սպասում. ժամը 17:30-ին եռանախագահները դուրս եկան Ռոբերտ Քոչարյանի մոտից եւ ուղղակի «սուրացին» դեպի բակում իրենց սպասող ավտոմեքենաները: Առաջինը դուրս եկած Յուրի Յուկալովը, խուսափելով մեր որեւէ հարցին պատասխանելուց, հայտարարեց, թե «այս անգամ այդ առաքելությունը դրված է պրն Վոժիեի վրա»: Իսկ պրն Վոժիեն, իր հերթին, ճեղքեց-անցավ լրագրողներիս շղթան, եւ մենք նրան հասանք արդեն ավտոմեքենայի մոտ: «Մի քանի խոսք բանակցությունների մասին», իմ խնդրանքին պրն Վոժիեն պատասխանեց. «Տեղի ունեցան շատ սրտագին քննարկումներ»: Գործընկերներիցս մեկի «իսկ նոր առաջարկություններ կա՞ն» հարցն ըստ էության մնաց անպատասխան. հետեւեց պրն Վոժիեի ոչինչ չասող պարզաբանումը. «Մենք հայացքներ փոխանակեցինք այն հաշվով, որ հակամարտության կարգավորման բանակցությունները դուրս բերենք լճացման վիճակից»: «Դուք հույս ունե՞ք, որ դրանք կվերսկսվեն», իմ հարցին պրն Վոժիեն խիստ լավատեսորեն եւ հակիրճ արձագանքեց. «Այո, անկասկած»: Բանակցությունները մինչեւ Ադրբեջանի նախագահական ընտրությունները վերսկսելու հնարավորության մասին գործընկերներիցս մեկի հարցադրման առթիվ հնչեց. «Ինձ բավական իրատեսական է թվում դրա համար նկատի առնել հետընտրական ժամանակահատվածը»: «Ինչպե՞ս կգնահատեիք Բաքվի ձեր բանակցությունները» հարցին պատասխանելիս Ժորժ Վոժիեն մի վայրկյան տատանվելուց եւ, հավանաբար, մտքի մեջ համար բառեր փնտրելուց հետո ասաց. «Դե, ինչպե՞ս բնութագրեմ, դրանք խիստ կառուցողական բանակցություններ էին»: Հետեւեց հապճեպ-քաղաքավարի «շնորհակալությունը», եւ դիվանագետն անհետացավ ավտոմեքենայի մեջ: Ահա այսքանը: Եվ դարձյալ չիմացանք ամենագլխավորը՝ Ադրբեջանը պատրա՞ստ է բանակցությունները վերսկսել առանց նախապայմանների, ինչը տեւականորեն առաջարկում է Հայաստանի նոր ղեկավարությունը, թե՞ ոչ: Եթե այս վերջինն է լինելու, ինչպես մինչեւ հիմա էր եւ ինչպես արդեն իսկ հաղորդում են ադրբեջանական լրատվամիջոցները եռանախագահների Բաքու կատարած այցի մասին, ապա պաշտոնական Բաքուն, իր ողջ «խիստ կառուցողական» դիրքորոշմամբ հանդերձ, դարձյալ նմանվելու է ինքն իր պոչի շուրջը պտտվող շան, որն ի հավելումն անիմաստ կերպով փորձում է նաեւ այդ պոչը... կծել:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Լեբեդը կմասնակցի հոկտեմբերի 7-ի բողոքին

ԿՐԱՍՆՈՅԱՐՍԿ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կրասնոյարսկի նահանգապետ Ալեքսանդր Լեբեդը մտադիր է մասնակցել հոկտեմբերի 7-ին կայանալիք բողոքի համառուսաստանյան գործողությանը: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այս մասին այսօր նա հայտարարել է տարածաշրջանի ղեկավարի պաշտոնավարության առաջին 100 օրվան նվիրված մամլո ասուլիսում: Ալեքսանդր Լեբեդն ասել է, որ ինքը պատասխանատու չէ երկրում ծագած այս ճգնաժամի համար, քանի որ իշխանության կառույցներում չի եղել: Ալեքսանդր Լեբեդը միաժամանակ ընդգծել է, որ, իր կարծիքով, բողոքի գործողությունը կընթանա «հանգիստ պայմաններում», քանի որ Ռուսաստանի կառավարության նոր նախագահ է դարձել Եվգենի Պրիմակովը:

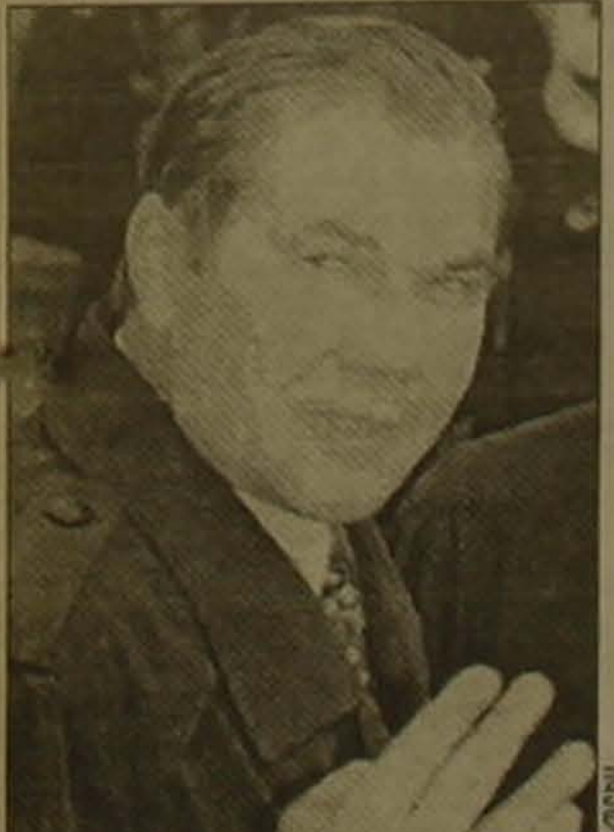

Աղվան Հովսեփյանը՝ ՀՀ գլխավոր դատախազ

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը սեպտեմբերի 16-ին հրամանագիր է ստորագրել Աղվան Հովսեփյանին Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազ նշանակելու մասին:

Աղվան Հովսեփյանը ծնվել է 1953 թ. Երեւան քաղաքում: 1974 թ. ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը: Աշխատանքային գործունեությունը սկսել է Կարելական Ինքնավար Հանրապետությունում՝ եղել է Սեգեժայի շրջանի դատախազության քննիչ: 1978-86 թթ. Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզի դատախազությունում զբաղեցրել է քննչական բաժնի պետի պաշտոնը, այնուհետեւ 1986-89 թթ. եղել է ՀՀ Արթիկի շրջանի դատախազության քննիչ: 1989 թ-ից Աղվան Հովսեփյանը աշխատել է հանրապետական դատախազությունում, սկզբում որպես հատկապես կարեւոր գործերի քննիչ, իսկ 1998 թ. ապրիլ ամսից մինչ օրս՝ դատախազության քննչական մասի պետ: 1991-1995 թթ. եղել է ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր: Աղվան Հովսեփյանն ամուսնացած է, ունի երեք երեխա:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Հանգանակություն Ռուսաստանի համար

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Կարմիր խաչի եւ մահիկի միջազգային կազմակերպության (ԿԽՄԿ) փորձագետների կարծիքով, առաջիկա ձմեռը սարսափելի կլինի Ռուսաստանի համար, քանի որ երկրի 147 մլն բնակիչներից 31 մլն-ն ապրում է թշվառության սահմանագծից ներքեւ: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, հացահատիկի բերքահավաքն այս տարի Ռուսաստանում կազմել է 28,6 մլն տոննա՝ անցած տարվա 56 մլն տ-ի դիմաց, որպես պատճառներ նշվում են անբարենպաստ եղանակը, վառելիքի պակասն ու շարքից դուրս եկած տեխնիկան: Մասնագետների կարծիքով, վիճակը կվատթարանա սովի, ջեռուցման ու էներգիայի պակասի պատճառով: Կարմիր խաչը եւ մահիկը միջազգային հանրությանը, զարգացած երկրներին ու ֆինանսական կազմակերպություններին կոչ են արել դրամ հավաքել՝ Ռուսաստանին սպառնացող աղետը կանխելու համար:

ՎՈՒԱՄ

Վրաստանի, Ուկրաինայի եւ Ադրբեջանի սահմանապահների համագործակցության պայմանագիր

ԹԲԻԼԻՍԻ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանի եւ Ուկրաինայի սահմանապահ զորքերի հրամանատարներ Վալերի Չխեիձեն ու Վիկտոր Բաննիխը եւ Ադրբեջանի սահմանապահ զորքերի հրամանատարի առաջին տեղակալ Ինայաթ Խալիլովը սեպտեմբերի 16-ին Թբիլիսիում ՎՈՒԱՄ շրջանակներում (Վրաստան, Ուկրաինա, Ադրբեջան, Մոլդավիա) սահմանների պահպանության վերաբերյալ համագործակցության պայմանագիր ստորագրեցին:

Փաստաթղթի ստորագրման արարողությանը հաջորդած մամլո ասուլիսում Վ. Չխեիձեն հայտարարեց, որ ՏՐԱՍԵԿԱ նախագծի իրականացման առումով այս համաձայնագիրը հատուկ նշանակություն ունի: Ըստ նրա, համաձայնագրի նպատակը սահմանների պահպանության գործում կողմերի ջանքերի միավորումն է, կադրերի պատրաստման, նյութա-տեխնիկական ապահովման հարցերում միմյանց աջակցելը, օպերատիվ տեղեկատվության փոխանակումը:

Չխեիձեն հատուկ ընդգծեց, որ երեք երկրների սահմանապահ զորքերի հրամանատարների թբիլիսյան հանդիպումը ուղղված չէ որեւէ երրորդ երկրի դեմ:

«Ադրբեջանը Վրաստանի անմիջական հարեւանն է եւ ըստ այդմ մեր շահերը բոլոր հարցերում գործնականում համընկնում են», մամլո ասուլիսում հայտարարեց Ադրբեջանի սահմանապահ զորքերի հրամանատարի տեղակալ, գնդապետ Ինայաթ Խալիլովը: Ըստ նրա, սահմանների պահպանության ոլորտում Վրաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ սերտ համագործակցություն եւ փոխըմբռնում կա եւ ըստ այդմ երկու երկրների միջեւ ծագող խնդիրները հեշտությամբ են լուծվում:

Իր հերթին Վիկտոր Բաննիխը ընդգծեց, որ կնքված պայմանագիրը հավասարապես կարեւոր է ստորագրած բոլոր երկրների համար, քանի որ ընդարձակում է համագործակցության շրջանակները եւ թույլ է տալիս միավորել ջանքերը անդրսահմանային հանցավորության դեմ պայքարում եւ սահմանային ընդհանուր խնդիրների լուծման գործում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Համաձայնությունը լավ բան է»

Սկիզբը էջ 1

Այս օրենսդրական նախաձեռնությունը պատկանում էր Բաբկեն Արարքցյանին, իսկ պաշտպանության նախարարության առաջարկած տարբերակով զինծառայությունից հետաձգում էին ստանում միայն պետպատվերով մագիստրատուրայի եւ ասպիրանտուրայի սովորողները: Բաբկեն Արարքցյանը տեր կանգնեց իր նախորդ առաջարկներին՝ պնդելով ուսման շարունակականության սկզբունքը, հատկապես որ պետպատվերով մագիստրատուրայի եւ ասպիրանտուրայի տեղերը չափազանց քիչ են: Բաբկեն Արարքցյանը շեշտեց, թե այս ձեւակերպումը հովանավորչության սողանցք է, իսկ ամենակարեւորը՝ նա հիշեցրեց պաշտպանության նախարարին, որ նախագահական ընտրությունների նախօրեին Երեւանի պետհամալսարանում Վազգեն Սարգսյանը քարոզելով ձայն տալով Ռոբերտ Քոչարյանին, հրապարակավ հայտարարել է, թե ընդունվել է Բաբկեն Արարքցյանի նախագիծը, ու արժանացել բուռն ծափողջույնների: Այս հիշեցումից հետո «Հանրապետություն» խմբակցության նախագահը հայտարարեց՝ ես կապ չունեմ ներկայացված տարբերակի հետ:

Օրենքի նախագիծը ներկայացնող պաշտպանության փոխնախարար Վահան Շիրխանյանը պատասխանեց. «Ես խիստ կարեւորում եմ օրենքի ընդունումը եւ սա ոչ թե փոխնախարարի ցանկություն է, խաղ, այլ բանակը համալրելու անհրաժեշտություն»: Առջեւում զորակոչն է, որը նախարարությունը խոստանում է անցկացնել երեք ամսից փոքր-ինչ ավելի ժամկետում, որի համար օրենքի ընդունումն առաջին հիմնական նախապայմանն է: Վահան Շիրխանյանը հարկադրված էր հայտարարելու ընդմիջում, որի ընթացքում պիտի կայանար փոխզիջումը: Դահլիճում հայտնվեց Վազգեն Սարգսյանը, բայց այս անգամ հաղթեց Բաբկեն Արարքցյանի տարբերակը՝ ի տարբերություն հայտնի նախադեպի: Վազգեն Սարգսյանը հաշտարար ընդունեց այս հաջողությունը՝ միջանցքում ՀՀՇ-անդամ իր ընկերների հետ զրուցելիս ի լուր լրագրողների ասելով. «Համաձայնությունը լավ բան է»: Անշուշտ՝ ոչ միայն զինապարտության պարագայում:

Սեփականաշնորհման պերճանքն ու թշվառությունը

Կառավարության հետ հարցուպատասխանը ներկայացուցչական չէր՝ հայտնի պատճառով. վարչապետ Արմեն Դարբինյանը կառավարության առաջին ջութակների հետ մեկնել է Լիբանան: Սակայն բովանդակային առումով նիստը նշանակալի էր, որովհետեւ կռվախնձոր դարձան կառավարության սեփականաշնորհման քաղաքականության ամենափայլուն՝ «դարի գործարք» ձեւակերպմանն արժանացած քայլերը: Նախ՝ Արմենտելը: Հերմինե Նաղդալյանը հարց ուղղեց կառավարությանը՝ արդյոք «դարի գործարք» Արմենտելի սեփականաշնորհումն արդարացնո՞ւմ է կառավարության հույսերը՝ թե ներդրումների, թե հեռախոսակապի համակարգի արդիականացման ու որակի տեսանկյունից: Ժողովուրդը հուսախաբ է: Հերմինե Նաղդալյանը նշեց՝ կապի որակը բնավ չի բարելավվել, ընդհակառակը՝ տեղ-տեղ վատացել է, իսկ նախկինում եկամտաբեր պետական հիմնարկության շահույթները կամ սպասվելիք ներդրումները հայտնի չէ, թե օգտակար գործունեության ինչ գործակից ունեն Հայաստանի համար: Կապի եւ հեռահաղորդակցության նախարարը ներկա չէր, ուստի արձագանքելու պատասխանատվությունը ստանձնեց Վահրամ Ավանեսյանը: Նա հրաժարվեց «դարի գործարք» բնորոշման հեղինակային իրավունքից՝ նշելով, որ կառավարությունն ստանում է 300 մլն-ի ներդրումների, որոնցից 100 մլն-ը՝ առաջին երկու տարվա ընթացքում: Կառավարությունը հանձնառու է հետեւելու, որպեսզի այդ 100 մլն-ի 40-45 տոկոսն իրականացվի առաջին տարվա ընթացքում: Կապի որակին եւ Արմենտելի ներկա եկամուտներին վերաբերող հարցերին պատասխանելուց նա ձեռնպահ մնաց, քանզի դա այլ նախարարության ոլորտից է: Մենք հիշեցնենք, որ փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախարար Արտակ Վարդանյանն իր ասուլիսներից մեկում վկայակոչել է 70 մլն համախառն եկամուտ, որ ստացել է 90 տոկոսով հունական OTE պետական ընկերությանը պատկանող Արմենտելը:

Վահագն Խաչատրյանը դարձյալ հետախույզի իր նախընտրած դերում էր: Ինչպես «Կոնյակի» գործարանի պարագայում, այս անգամ եւս Վահագն Խաչատրյանը «Արմենիա» հյուրանոցային համալիրի գործարքի իրական գինը բացահայտեց՝ կառավարությունից ակնկալելով հաստատում կամ հերքում: «Ազգը» տեղեկացրել է Վ. Խաչատրյանի այն պնդումը, թե «Արմենիա» հյուրանոցային համալիրը վաճառվել է 8 մլն դոլարի փոխարեն 5 մլն դոլարով, իսկ մնացյալ 3 մլն-ը «Արմենիայի» զբաղեցրած հողատարածքի վարձակալական վճարն է կամ հողի հարկը 99 տարվա համար: Արդյունաբերության նախարար Գառնիկ Նանագուլյանը փորձեց վիճարկել այս դրույթը, բայց ապարդյուն: Բացի այն վկայակոչումից, թե պատգամավորները վատ գիտեն օրենքները, ըստ էության այլ հակափաստարկ չբերվեց: Էդվարդ Սանդոյանի պարզաբանումները վերաբերում էին վարձակալության վճարի գանձման սկզբունքներին: Ըստ այդմ՝ Երեւանի պարագայում դրանք ուղղվելու են պետբյուջե, որովհետեւ Երեւանն՝ իբրեւ մարզ, բյուջե չունի: Անպատասխան մնաց Վահագն Խաչատրյանի հարցադրման երկրորդ մասը՝ արդյոք «Արմենիա» հյուրանոցային համալիրի վերանորոգման ժամանակ ծախսված 15 մլն դոլարը եւ շախմատային օլիմպիադայի բարենորոգումների գումարները կառավարությունը հաշվի առե՞լ է սեփականաշնորհելիս: Կարծում ենք՝ ոչ:

Վահագն Խաչատրյանը զգուշացրեց, թե նույն ճակատագրին է արժանանում «Հայկական ավիաուղիները», որը, նրա պնդմամբ, միտումնավոր սնանկացված ձեռնարկություն է: Էդ. Սանդոյանն արձագանքեց, թե «Հայկական ավիաուղիները» 1997 թ. դեռեւս շահութաբեր էր:

Հակասեփականաշնորհման կրքերի այս կաթսայում իր ճակատագիրը գտավ նաեւ «Իջեւանյան գորգեր» ՓԲԸ-ին հարկային արտոնություններ հատկացնելու օրինագիծը: Ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովի բացասական եզրակացությամբ՝ ԱԺ-ն դեմ քվեարկեց այս նախագծին: Սեփականաշնորհման նախարար Պավել Ղալթախչյանի հորդորները, թե «Իջեւանյան գորգերը» չեն կարողանում մասնավորեցնել մեծ պարտքերի եւ տույժ-տուգանքների պատճառով, հնչեցին որպես կառավարության ձայն բարբառո հանապատի:

Ընտրություններ՝ ի հեճուկս Ազգային ժողովի

Երեկ «Ազգը» տեղեկացրել էր, թե ԱԺ նախագահ Խոսրով Հարությունյանի կողմից ԿԸՀ ուղարկվել է մի փաստաթուղթ, ուր նշված է, որ քվորումի չլինելու պատճառով թիվ 45 ընտրատարածքը հայտարարվել է թափուր, եւ այնտեղ սկսված պատգամավորական նոր ընտրությունների կազմակերպումը պետք է ճանաչել անվավեր: ԱԺ խոսնակի ուղարկած փաստաթղթում նախորդ որոշումը ճանաչվել էր ուժը կորցրած: ԿԸՀ-ն, սակայն, ընթացավ եւ հրաժարվեց կատարել ԱԺ ղեկավարության երկրորդ կամքը, թեեւ երկրորդ կամքը լիովին համապատասխանում է ԱԺ կանոնակարգին՝ ի տարբերություն առաջինի: ԿԸՀ-ն իր նիստում երկար բանավեճից հետո որոշել է չտանձնել հայտարարված ընտրությունների դադարեցման պատասխանատվությունը եւ ի հեճուկս ԱԺ կանոնակարգի՝ եւս մեկ պատգամավորով համալրել գործող խորհրդարանը:

Ն. Գ.

ԱՅԺ

«Նորք-Մարաշ»-ը՝ սրտաբանական տարածաշրջանային կենտրոն

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 16-ին Երեւանի «Նորք-Մարաշ» բժշկական կենտրոնի, մասնավորապես սրտի վիրաբուժության բաժանմունքի աշխատանքներին, փորձին, խնդիրներին եւ առաջիկա ծրագրերին ծանոթանալու նպատակով կենտրոն այցելեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը:

Նախագահը «Նորք-Մարաշ» կենտրոն այցելությունը կարեւորեց այն առումով, որ առողջապահության ոլորտում նախատեսվող ռազմավարական լուրջ քայլերի, այս բնագավառում կառավարության հետագա անելիքների ուղղությունները ճշտելու համար անհրաժեշտ է տեղում ծանոթանալ բուժհիմնարկների աշխատանքներին, փորձին եւ հաջողություններին: Այցի նպատակն էր նաեւ հնարավորություն ստեղծել կենտրոնի փորձը ներդնելու բժշկական այլ հաստատություններում:

Ամերիկահայ սրտաբան-վիրաբույժ Հրայր Հովակիմյանի նախաձեռնությամբ եւ Միացյալ հայկական ֆոնդի ֆինանսավորմամբ 1994 թ.-ից Երեւանի թիվ 2 մանկական հիվանդանոցում գործում է սրտի վիրաբուժության մանկական բաժանմունք, որտեղ իրականացվող բարեգործական ծրագրի շրջանակներում տարեկան կատարվում է 200 վիրահատություն: 1996 թ.-ից այստեղ ստեղծվեց նաեւ սրտի վիրաբուժության մեծահասակների բաժանմունք, եւ հիվանդանոցը կոչվեց «Նորք-Մարաշ» բժշկական կենտրոն: Ապագայում նախատեսվում է կենտրոնը դարձնել սրտաբանական տարածաշրջանային կենտրոն:

Ինչպես նշեց հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ Լիդիա Մուրադյանը, կենտրոնի սրտային վիրաբուժության բաժանմունքը համալրված է ժամանակակից ախտորոշիչ, բուժական սարքավորումներով: Կենտրոնը դարձել է երիտասարդ մասնագետների պատրաստման բազա, ուր գործում են պետական բժշկական համալսարանի ստոմատոլոգիայի, դիմածնոտային, վիրաբուժության, մանկաբուժության եւ մանկական սրտաբանության ամբիոնները:

Սրտի վիրաբուժության բաժանմունքում բուժվում են ոչ միայն Հայաստանի քաղաքացիները, այլեւ արտասահմանցիներ. մինչ օրս այստեղ վիրահատվել են 300 հիվանդներ Վրաստանից, Ռուսաստանից, Միջին Արեւելքի երկրներից: Գլխավոր բժիշկը տեղեկացրեց նաեւ, որ Ռուսաստանի մանկական ֆոնդի հետ համագործակցության շրջանակներում կենտրոնում սեպտեմբերի 21-ին վիրահատվելու է մի ռուս երեխա, որին, հիվանդության բարդությունից ելնելով, հրաժարվել են վիրահատել ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի, Ռուսաստանի ճանաչված սրտաբան-վիրաբույժները:

Ըստ գլխավոր բժշկի, կենտրոնում մինչեւ օրս կատարվել է շուրջ 1700 վիրահատություն: ՀՀ քաղաքացու վիրահատության արժեքն է 2800-3000 ԱՄՆ դոլար, իսկ արտասահմանցիներինը՝ մինչեւ 5000 դոլար, որի հաշվին փոխհատուցվում է անվճարունակների վիրահատությունների արժեքը:

Բենզահամալիրի հայտարարված մրցույթի առաջին փուլը

«Զվարթնոց» օդանավակայանի բենզահամալիրի շահագործման համար այս տարվա հունիսին հայտարարվել էր միջազգային մրցույթ, որին մասնակցելու ցանկություն էին հայտնել ութ կազմակերպություններ՝ ԱՄՆ-ից, Ֆրանսիայից, Արաբական էմիրություններից, Շվեյցարիայից, Իտալիայից, Իրանից եւ Հոլանդիայից: Նախատեսված կարգով մրցույթի վերջնաժամկետ հայտարարվել էր սեպտեմբերի 15-ը: Երեկ օդանավակայանում բացվեցին մրցութային փաստաթղթերը: Իտալական եւ անգլիական կողմերը կանխավ հրաժարվել էին մրցույթին մասնակցելուց: Պարզվեց նաեւ, որ իրանական ընկերությունը եւս, առայժմ անհայտ պատճառներով, չէր մասնակցում: Առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարար Գառնիկ Նանագուլյանը իրանական կողմի փաթեթի բացակայությունը վերագրեց փոստի խնդիրներին: Մասնակից կողմերն էին միայն ամերիկյան OGDEN եւ ֆրանսիական UROFOOD կազմակերպությունները: Փաթեթները բաղկացած էին երկու մասից՝ տեխնիկական եւ ֆինանսական: Երեկ բացվեցին միայն տեխնիկական առաջարկությունները, որոնք ներառում էին երեք դրույթներ՝ 1) կոմերցիոն առաջարկություն՝ 10 միավոր, 2) բենզաշրջանառության խնդիրները՝ 10, 3) կազմակերպության փորձը՝ 20:

Ֆինանսական առաջարկը եւս երեք մասից էր՝ 1) բենզահամալիրի վարձակալության վճարը, 2) նվազագույն պահանջը տարեկան 1 միլիոն դոլար, 400 հազար դոլար նվազագույն մոբիլ սարքավորումների համար, 3) դեպոզիտի մասնաբաժինը նվազագույնը 50 տոկոս:

Փաստորեն վերջին, ֆինանսական առաջարկը բացվելու է այն դեպքում, եթե մրցույթի մասնակիցը հավաքի 25 միավորից ավելի տեխնիկական առաջարկի համար:

Փաստաթղթերի բացումից հետո Գառնիկ Նանագուլյանը տեղեկացրեց, որ ֆրանսիական եւ ամերիկյան կողմի տեխնիկական փաթեթը մանրազննին կուսումնասիրվի, իսկ յոթ օրվա ընթացքում, եթե ստացվեն հավելյալ առաջարկներ եւ փաստացի ապացուցվի, որ առաջարկներն ուղարկվել են մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը, ապա նրանք նույնպես իրավասու կլինեն մասնակցելու մրցույթին:

Հանձնաժողովը 10 օրվա ընթացքում կկայացնի նախնական որոշումը, որից հետո կուղարկվի խորհրդի համաձայնեցմանը եւ եթե Եվրաբանկի հանձնաժողովի որոշումը իրավական հիմք ստանա, հաստատվի հաղթող կազմակերպությունը, ապա մոտ երկու ամիս «Զվարթնոցի» եւ հաղթող ընկերության միջեւ կտարվեն բանակցություններ, կպատրաստվեն պայմանագրային փաթեթները: Իսկ հունվարից հավանաբար շահագործման փոխանցումը կանցնի հաղթող կազմակերպությանը:

Հիշեցնենք, որ 12 հազար 400 քմ ընդհանուր մակերեսով բենզահամալիրը ընդգրկում է 10 հազար քմ բենզապահեստ: Այն գտնվում է Եվրոպայի, Ասիայի, Միջին Արեւելքի եւ ԱՊՀ-ի օդային խաչմերուկում: Բենզապահեստը համապատասխանում է միջազգային չափանիշներին եւ ունի տարեկան 80-100 հազար տոննա բենզամշակման կարողություն: Այստեղ կարող են ընդունվել, փաթեթավորվել, տեսակավորվել եւ տեղափոխվել 30 ավիաընկերությունների տարաչափ բեռներ: Կառամատույցում միաժամանակ հնարավոր է սպասարկել 5 ցանկացած տիպի բեռնատար ինքնաթիռների, իսկ բեռնային կայանատեղը նախատեսված է 30 ավտոմեքենաների համար:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

«Հայլուրը»՝ նոր տեխնիկայով

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեպտեմբերի 21-ին ազգային հեռուստատեսությամբ կհեռարձակվի «Հայլուր» լրատվական ծրագրի առաջին թողարկումը: Այն իր համեմատաբար նոր՝ երիտասարդ կազմով փոխարինելու է վերջերս լուծարված «Լրաբերին»: «Հայլուրի» տնօրեն Արմեն Արզումանյանն ասաց, որ խմբագրությունը համալրվում է նոր՝ ավելի հզոր տեխնիկայով (Betacam sp տեսակի 6 տեսախցիկ, ոչ-գծային մոնտաժային եւ ձայնային մեկական վահանակներ, երկու ձեւավորող համակարգիչ եւ այլն), որի շնորհիվ էլ կապահովվի որակյալ եթեր: Ստացված տեխնիկայի մի մասը խմբագրություն է բերվել Լոնդոնից, մյուսը՝ Ֆրանկֆուրտից: «Հայլուրի» Անկախության օրվա առաջին եթերն արտառոց ոչինչ չի ունենա, նշեց տնօրենը: Իսկ թե որքանով կբավարարի հեռուստադիտողին, ցույց կտա հետոն: Առայժմ մնում է միայն բարի երթ մաղթել նրան:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

ԴԱՎ-ը սահմաններ չի ճանաչում

ԴԱՎ-ը (դիմադրողականության անկման վարակ, որ պաշտոնապես կոչվում է ՁԻԱՀ, ինչին «Ազգը» համամիտ չէ), նույն ինքը՝ ՍՊԻԴ, քաղաքական, աշխարհագրական եւ վարչական սահմաններ չի ճանաչում, ԴԱՎ-ը բոլորիս հիվանդությունն է։ Այս զգաստացնող, մասամբ ահաբեկիչ հայտարարության հեղինակը՝ ԴԱՎ-ի դեմ պայքարի ՄԱԿ հովանու տակ գործող UNAIDS ծրագրի Ժնեւի գրասենյակի ներկայացուցիչ Լեւ Խոդակեւիչը, Հայաստան է ժամանել երկու հիմնական նպատակով. ներկայացնել ծրագրի տարածաշրջանային նոր խորհրդական Անդրեյ Ցիմային եւ բանակցություններ վարել ԴԱՎ-ի հիմնախնդրին ուղղակի կամ անուղղակի առնչվող գերատեսչությունների հետ՝ միջգերատեսչական համագործակցություն «սաղմնավորելու» համար։ Ծրագրի մասնակիցները հասցրել են հանդիպել առողջապահության, կրթության, ՆԳ եւ ԱԱ, սոցապ, արդարադատության նախարարությունների պատասխանատուների հետ։

Ժուռնալիստի տանն այդ առիթով երեկ հրավիրված ասուլիսին բացի պրն Խոդակեւիչից մասնակցում էին ՀՀ առողջապահության նախարարության հակահամաճարակային վարչության պետ Մանվել Մանրիկյանը, ՄԱԿ երեւանյան գրասենյակի ներկայացուցիչ Մովսես Վինասեւը, առողջապահության նախարարության ՁԻԱՀ կանխարգելման կենտրոնի տնօրեն Լեւ Զոհրաբյանը եւ պրն Ցիման, որը ուշացումով ժամանեց հանդիպմանը։

Պրն Խոդակեւիչը, պատմական ակնարկով ընդհանրացրեց ԴԱՎ-ի տարածման եւ կանխարգելման համաշխարհային փորձը 20-րդ դարի ժանտախտի հայտնագործումից ի վեր (վերջին 15–20 տարում)։ ԴԱՎ-ի առանձնահատկություններից նշվեց համաճարակի տարածման բացառիկ արագությունը (նախորդ տարեվերջի տվյալներով աշխարհում ԴԱՎ-ի 30 մլն վարակակիր կա), որն աճելու միտում ունի. եթե 1996 թ.-ի տվյալներով հիվանդների թիվն ամեն օր աճում էր մոտ 8 հազարով, ապա 1997 թ.-ին այդ թիվը հասել է 16 հազարի, ասել է թե՝ յուրաքանչյուր րոպե աշխարհում 5-ով ավելանում է ԴԱՎ-ի զոհերի թիվը։ Համաճարակի մյուս առանձնահատկությունը կանխարգելման ավանդական մեթոդների նկատմամբ բացարձակ «անտարբերությունն» է. վերջիններս անզոր են այդ ահավոր համաճարակի դեմ։ Այսօր աշխարհում չկա մի անկյուն, որտեղ թափանցած չլինի ԴԱՎ-ի մանրէն, չնայած վարակի տարածման ուղիների սահմանափակությանը (ինչպես հայտնի է, ԴԱՎ-ը տարածվում է արյան միջոցով, սեռական ճանապարհով եւ մորից՝ երեխային)։ ԴԱՎ-ի երրորդ առանձնահատկությունը «ինկուբացիոն շրջանի» տեւականությունն է՝ տասը տարի, որի ընթացքում հիվանդը չգիտե, որ հիվանդ է եւ կարող է վարակի աղբյուր դառնալ։ ԴԱՎ-ը վարքագծի հիվանդություն է, որին ենթակա են առաջին հերթին ռիսկի խմբերը՝ հոմոսեքսուալիստներ, թմրամոլներ եւ մարմնավաճառներ, ասաց պրն Խոդակեւիչը։ Դրանք հիմնականում սեռականորեն հասուն տարիքի երիտասարդ մարդիկ են, որոնք ունեն զուգընկեր(ուհի)ներ (այստեղից՝ ԴԱՎ-ի տարածման երկրորդ ալիքը)։ Վերջիններս ունենում են երեխաներ՝ սկիզբ դնելով ԴԱՎ-ի տարածման երրորդ ալիքին։

Ի՞նչ անել, ուրեմն։ Ըստ պրն Խոդակեւիչի, առաջին հերթին մեկընդմիշտ ընդունել, որ ԴԱՎ-ը ոչ թե ուրիշ երկրների, ուրիշ ժողովուրդների, այլ մեր, բոլորիս հիվանդությունն է։ Սա պիտի հասկանան բոլոր երկրների կառավարությունները, խորհրդարանները, հասարակությունն ամբողջությամբ եւ բոլոր հնարավոր միջոցներով պայքարեն դրա դեմ։ Թմրանյութերի ներմուծման սահմանափակման, թմրամոլության պահանջարկի նվազեցման տարբեր երկրներում փորձարկված ռազմավարությունն իրեն չի արդարացրել, ուստի, ներկայումս ԴԱՎ-ի դեմ պայքարող կառույցներն առաջնորդվում են վնասի նվազեցման ռազմավարությամբ։ Ասել է թե՝ թմրամոլությունը, մարմնավաճառությունը դիտվում են իբրեւ անշրջանցելի եւ անհաղթահարելի իրողություններ եւ գործունեության սլաքն ուղղվում է հասարակությանը լավագույնս իրազեկելու, վերոհիշյալ ախտերի հետեւանքները մեղմելու ուղղությամբ։ Այս ռազմավարությունն էլ հենց ընկած է UNAIDS ծրագրի հիմքում, որի ֆինանսավորմանը ընդհանուր (միացյալ) հիմնադրամի միջոցով մասնակցում են ՄԱԿ-ի տարբեր կառույցներ՝ վեց համահովանավորներ, որոնց թիվը շուտով կհամալրվի 7-րդով։ Ծրագրի աշխատանքներում ընդգրկված են 150 «պրոֆեսիոնալներ», որոնցից 70-ն աշխատում են ՄԱԿ-ի, ավելի քան 60-ը՝ տեղական մակարդակներով։

Պրն Ցիման, որի նստավայրը գտնվում է Կիեւում, ներկայացնում է Ուկրաինա, Բելառուս, Մոլդովա, Հայաստան, Վրաստան հնգյակը՝ տարածաշրջանային խորհրդականի կարգավիճակով։ Ինչպես հավելեց ՄԱԿ ներկայացուցիչ պրն Վինասեւը, վերոհիշյալ ծրագրի շրջանակում հաջորդ տարի նախատեսվում է իրագործել երկու նախագիծ։ Դրանցից առաջինն ուղղված է բնակչության իրազեկման կատարելագործմանը եւ բժիշկների պատրաստվածության բարձրացմանը, երկրորդը՝ Հայաստանի «դավային» իրավիճակն առավել խոր ուսումնասիրելուն, ինչը նախադրյալներ կստեղծի ԴԱՎ-ի դեմ պայքարի ազգային ծրագիր մշակելու համար (լիակատար երջանկության համար մեզ, անշուշտ, միայն ԴԱՎ-ի դեմ պայքարի ազգային ծրագիրն է պակասում-Լ. Պ.)։ Պրն Մանրիկյանն իր հերթին նշեց, որ կրթության նախարարության հետ համատեղ այս ուսումնական տարվանից 8–10-րդ դասարաններում «դավագիտության» դասընթացներ են մտցվել՝ հանրամատչելի (ռեբուսների, խաղի) միջոցով երիտասարդների սեռական կուլտուրան բարձրացնելու եւ պաշտպանվելու գիտելիքներ մատուցելու նպատակով։

Հիշեցնենք, որ Հայաստանում ԴԱՎ-ի հայտնաբերված վարակակիրների թիվը 73 է, որոնց ճնշող մեծամասնության հիվանդության աղբյուրը, հանրապետության գլխավոր համաճարակաբանի հավաստմամբ, սեռական շփումներն են, մինչդեռ, պրն Խոդակեւիչի տվյալներով, վերջին տարում Հայաստանում հայտնաբերված 7 հիվանդից 4-ը ներարկիչային հիվանդներ (թմրամոլներ) են։

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Կորսված արժանապատվության վերջին հանգրվանը

Երեւան։ Օղակածեւ զբոսայգի։ «Ռոսիա» անունը «Այրարատի» փոխած կինոթատրոնի կամ տոնավաճառի (անվանենք ինչպես կուզեք) դիմացն ընկած տարածքը, ուր մարդկային թշվառության հետ ասես լուռ համաձայնություն կնքած վեր են խոյանում օրեցօր կուտակվող աղբակույտերը՝ գուժելով վերահաս համաճարակներ, որոնց դեմ անզոր կլինեն արդեն կազմակերպվող հակահամաճարակային միջոցառումները։ Իսկ գուցե համաճարակն այստեղ վաղուց է բույն դրել (ոչ սուր աղիքային, կամ աղեստամոքսային) տուն-տեղից, ապրուստից զրկված մարդկային հոգիներում։ Վիճակագրական տվյալներ, սոցիոլոգիական հետազոտություն պետք չէ անցկացնել, նրանց չեն փրկի հոգեբանական ծառայությունները։ Այստեղ մարդն ինքն է զգում իր դատապարտվածությունը եւ 26-ամյա երիտասարդ, երկու հաշմանդամ երեխաների տեր կնոջ շուրթերով լրագրողին խոստովանում. «Այստեղ կա ամեն տեսակի մարդ։ Կան թմրամոլներ, աշխատանք չունեցողներ, տուն չունեցողներ, որոնք գիշերում են ծառերի տակ, կան թեթեւաբարո կանայք, որոնց կարիքն է մղել այդ կյանքին, կան նաեւ մարդիկ, որոնք հետաքրքրությունից ու պարապությունից են գալիս այստեղ, ժամանակ անցկացնում»։

Ուշադրությունս են գրավում ծառերի տակ, ուղղակի աղբի ու փոշու մեջ նստոտած, չորացած, սեւ հաց ծամող, փնթի շորերով ու մաշված չստերով կանայք, որոնց աչքերն ու դեմքերն ուռել են տեւական հարբեցողությունից, կնոջը նվաստացնող հոգեմաշ ապրումներից ու ֆիզիկական աշխատանքից։ Լռության խարխլանքի պես հիշողությանս մեջ վերարթնում են մարդու իրավունքների պաշտպանության, կնոջ եւ տղամարդու իրավահավասարության համար գրեթե օրումեջ հրավիրվող սեմինար-խորհրդակցությունները կլոր սեղանների շուրջ՝ միշտ եւ անպայման լուրջ ու մտահոգ դեմքերով... Գրեթե ամեն օր հավաստիացումները ժողովրդավարության, տնտեսական աճի (թեկուզ չնչին) տեմպերի, նաեւ այն մասին, որ մեկ-երկու կամ հարյուր օրվա ընթացքում հրաշքներ չեն լինում։ Բայց չէ՞ որ ուզածդ մարդու կյանքն էլ այդպիսի մեկ, երկու եւ հարյուր օրերից է կազմված, եւ մեկ-երկու, առավել եւս հարյուր օր (էլ չեմ ասում՝ տարիներ) բաց երկնքի տակ, աղբի ու կեղտի մեջ գիշերող, քաղցած մարդկանց չեն օգնել եւ չեն կարող օգնել ոչ անգամ մարդու իրավունքների պաշտպանությանը կոչված հանձնաժողովները, ոչ առավել եւս ազգային համախմբմանն ու միասնությանը միտված կոչերը, քանզի մարդկային արժանապատվությունը կորցրած մարդը չի կարող ունենալ եւ չի ունենա ազգային արժանապատվություն։ Միակ իրատեսականը ժամանակակից գրողի խոսքերն են, «թե երբ կյանքը մարդուն պարտության մեջ է դնում, նա կարող է օտարվել հայրենիքից, բոլորից էլ, ինքն իրենից էլ...»։

ԹԱԳՈՒՀԻ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Զարթոնքի բնակիչների շնորհակալությունը նրանց, ովքեր իրենց հետ են

«Ազգ» թերթի էջերում գոհունակությամբ կարդալով լրագրող Գայանե Մուկոյանի զուտ հոդվածները մեր համայնքի դժբախտության մասին եւ հասկանալով, որ թերթը փորձում է մեր համայնքի ահազանգով զգաստացնել հանրապետության ղեկավարությանն ու բնակչությանը հակասանիտարական վիճակի հետեւանքով սպառնացող համաճարակներից, խնդրում ենք հրապարակել մեր այս նամակը։

Մենք՝ Զարթոնք գյուղի բնակիչներս, շնորհակալ ենք, որ այս դժվար օրերին մեր կողքին են մարզային իշխանությունները, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարը, առողջապահության նախարարն իր տեղակալներով, համապատասխան ծառայություններով, ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությունը իր համապատասխան ստորաբաժանումներով։

Մենք մեր երախտիքի խոսքն ենք հղում հանրապետական եւ տարածքային հակահամաճարակային ծառայություններին, նրանց ամբողջ անձնակազմին, մարզի առողջապահության վարչությանն ու մարզային բուժանձնակազմին։ Իսկ «Նաիրիտ» ԳԱՄ-ի ուղարկած 30 տոննա ժավելի լուծույթը ուղղակի փրկություն էր մեզ համար։

Մենք երբեք չենք մոռանա նաեւ Էջմիածնի ջրմուղ-կոյուղու աշխատողների անձնազոհ աշխատանքը։

Շնորհիվ այս մարդկանց մենք եւ նյութապես, եւ բարոյապես ամրապնդված ենք զգում ու հավատացած ենք, որ կհաղթահարենք այս դժվարությունը։ Իհարկե, շատ կուզենայինք, որ այս օրերին մեր ընտրատարածքի ԱԺ պատգամավոր Ե. Աբգարյանը նույնպես հիշեր մեզ։

Բայց նա երեւի շատ է զբաղված։

Օգոստոսի 20-ին մարզպետ Ա. Գերոյանը առաջին անգամ համայնքի խնդիրներին ծանոթանալու նպատակով մեր գյուղացիների հետ զրուցելիս ասաց. «Ես տարվա մեջ 2–3 անգամ կայցելեմ գյուղ, իսկ, Աստված մի արասցե, եթե նեղություն ունենաք, ես միշտ կլինեմ ձեր կողքին։ Չէ՞ որ ես ձեր մարզպետն եմ»։ Հիվանդության առաջին ահազանգի գրանցումից հետո, առաջին իսկ օրից մարզպետը մեր կողքին է, գործով, աջակցությամբ։

Իհարկե, այս ընթացքում եղան որոշ լրագրողներ, որոնք փորձեցին դժբախտության շահարկման հաշվին ժողովրդասիրության դասեր տալ ու փրկչի կեցվածք ընդունել, բայց դա էլ է հասկանալի։

ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ, ԳՅՈՒՂ ԶԱՐԹՈՆՔ

15.09.1998 թ.

(Ստորագրություններ)

Հրեաները աշխարհ են կառավարում, իսկ մենք 3 միլիոնի չենք կարողանում պահել

Հարգելի խմբագրություն.

Հետաքրքրությամբ կարդացի ձեր թերթի նյութերից մեկը, որտեղ այլ հարցերի հետ մեկտեղ խոսվում էր այն մասին, որ, ցավոք, Մոսկվայի պես մեծ ու կարեւոր քաղաքում հայերը չունեն միասնական հայ համայնք։ Ըստ երեւույթին ճիշտ է այն կարծիքը, որ Հայաստանի նախկին ղեկավարությունը խանգարում էր նրա կազմավորմանը։ Եթե դա իրոք մոսկվացի հայերի ներքին գործն է, ապա եթե չես ուզում օգնել, գոնե մի խանգարիր։

Ես էլ եմ զգում հարցազրույցում նկատվող «նախանձը» հրեաների հանդեպ։ Հայերս սիրում ենք դատարկ զուգահեռներ անցկացնել մեր ու հրեաների միջեւ, իբր նմանություններ շատ ունենք, բայց երբեք չենք հարցնում, թե ինչու են նրանք այսօր աշխարհը կառավարում, իսկ մենք չենք կարողանում նույնիսկ բարեկեցիկ կյանք ստեղծել երեք միլիոն մարդու համար։

Հեռուստատեսությամբ օրերս տեսանք, թե ինչ շուքով անցավ Ռուսաստանի հրեական կոնգրեսի (համայնքի) համագումարը, որին ներկա էր Չեռնոմիրդինն ինքը։ Վերջերս Մոսկվայից ինձ հյուր էր եկել հրեա բարեկամս, որը անմիջական կապ ունի (ասենք ո՞ր հրեան չունի) այդ կոնգրեսի հետ։ Նա պատմում էր, որ Ռուսաստանի հրեաներին միավորելու գործին ակտիվորեն մասնակցում էին Իսրայելի վարչապետը, այլ ընկնող պետական ու քաղաքական գործիչներ, Իսրայելի դեսպանությունը։ Ուժեղ էր ամերիկյան ազդեցիկ հրեական կազմակերպությունների ազդեցությունը։ Ընդ որում, Իսրայելի վարչապետը թե որեւէ նախարար, այցելելով Մոսկվա, անպայման հանդիպում է համայնքի հետ, հետաքրքրվում նրա գործունեությամբ եւ այլն։ Բարեկամս չէր թաքցնում, թե հրեական կոնգրեսը ինչ հսկայական ֆինանսական, քաղաքական ու բարոյական օգնություն է ցույց տալիս ավետյաց երկրին։ Իսկ «լրտեսական» օգնությունը... Կարդալով Ելցինի նախկին թիկնապահի, գեներալ Կորժակովի հուշերը, պարզում ես, թե հրեաներն ինչպես են թափանցում Ռուսաստանի նախագահի ապարատ։ Ի վերջո, ինչի մասին ենք խոսում, երբ մեր աչքի առաջ Ելցինն էր օրհնում Մոսկվայի նոր սինագոգի բացումը։

Հետաքրքրական է, ինչ է մտածում Հայաստանի «նոր» ղեկավարությունը սփյուռքահայ գաղութների մասին։ Ժամանակը չէ՞, որ հրեաներով դատարկ հրապուրվելու փոխարեն (ի՜նչ տաղանդավոր ազգ են) սովորենք ու օրինակ վերցնենք նրանցից, ուսումնասիրենք այդ ֆենոմենը։

«Ազգ»-ի ընթերցող

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

անդրադարձ

ՄՈՍԿՎԱ

Միջազգային գրքի ցուցահանդես-վաճառքին մասնակցեց նաեւ Հայաստանը

Սեպտեմբերի 2-7-ը Մոսկվայում կայացած գրքերի միջազգային տոնավաճառին, ուր ներկայացված էին աշխարհի 1500 հրատարակչությունների գործեր, մասնակից էր նաեւ Հայաստանը: Մեր պատվիրակությունը գլխավորում էր ՀՀ տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության պետ Հարություն Կարապետյանը: Ինչպես տեղեկացանք, ցուցահանդես-վաճառում Հայաստանն արժանացել է մեծ ուշադրության ոչ միայն հայ համայնքի ներկայացուցիչների, այլեւ գրավաճառների, հրատարակիչների, ինչպես նաեւ մեծաթիվ ընթերցողների կողմից, ուստիեւ մանրամասները նախընտրեցինք տեղեկանալ պրն Կարապետյանից:

– Հայաստանը, դեռեւս խորհրդային տարիներից սկսած, ամեն տարի մասնակցել է եւ այս տարի առանց կեղծ համեստության ես կասեի, որ բավական լուրջ նվաճումներ ունեցանք: Մեր հրատարակչական արտադրանքը որակով չէր զիջում մյուս երկրներին եւ լիովին համապատասխանում էր եվրոպական միջին մակարդակին: Պարզապես մեր գործերը զիջում էին միայն ինքնարժեքով: Կան երկրներ, ուր գրքերը դարձել են լայն սպառման ապրանք, իսկ մեր գրքերի ինքնարժեքը մյուս երկրների գրքերի համեմատ բավականին թանկ էր: Դա պայմանավորված է տպաքանակով, տեխնիկական վիճակով: Բայցեւայնպես մեր գրքերն արժանանում էին մեծ ուշադրության, եւ հետաքրքիրն այն էր, որ այդ օրերին Ռուսաստանում քաղաքական, ֆինանսական ճգնաժամ էր, բայց ցուցահանդեսը մարդաշատ էր, ինչը վկայում է, որ Ռուսաստանում, ի տարբերություն Հայաստանի, գիրք կարդալու հետաքրքրությունը չի կորել: Եվ ցավալի է, որ վերջին տարիներին Հայաստանում փոշիացվել է գրավաճառական ցանցը, այսինքն չկա մեկ կազմակերպություն, որը զբաղվի գրքերի ներմուծումով-արտահանումով, մինչդեռ սա եւս լուրջ բիզնես է:

– Ի՞նչ տեսականիով էր ներկայացված Հայաստանը:

– Ըստ այբբենական հերթականության Հայաստանն առաջինն էր, ներկայացված էին «Անահիտ», «Արեւիկ», «Հայաստան», «Ամարաս», «Գիտություն» եւ այլ հրատարակչությունների նմուշները: «Հայագիտակի» կողմից ներկայացված էր Պուշկինի հատորյակը հուշանվերի տեսքով, որի կազմը պատրաստված էր հայկական օբսիդիանով եւ ոսկեզօծված էր, ինչը մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց, իսկ «Հանրագիտարանի» նմուշներն անմիջապես սպառվեցին: Ի դեպ, տոնավաճառն անցկացվում էր պետական մարմինների աջակցությամբ, բայց մենք ներկայացնում էինք մեր արտադրանքը անկախ սեփականության ձեւից: Արդյունքներից կարեւորագույնը թերեւս այն էր, որ կար նաեւ քաղաքական խնդիր: Այսինքն՝ նախկին Խորհրդային Միության երկրներից ներկայացված էին միայն Հայաստանը, Բելառուսը, Ղազախստանը եւ Վրաստանի մի կազմակերպություն:

– Ադրբեջանը չէ՞ր մասնակցում:

– Ադրբեջանն առհասարակ չկար եւ Հայաստանից հետո, ըստ հաջորդականության, Բելառուսն էր, Բելգիան, Բրիտանիան, Հունգարիան, Գերմանիան եւ այսպես շարունակ:

– Ներկայացված նմուշներից որքա՞նը հաջողվեց սպառել եւ գործնական ի՞նչ պայմանավորվածություններ եղան:

– Վաճառքի արդյունքները չեմ ամփոփել, քանի որ զբաղված էի միջգերատեսչական հանդիպումներով: Ճիշտ չէ սա դիտել որպես մեծ գրախանութ կամ շուկա: Մենք նաեւ մեծ քանակությամբ գրքեր նվիրաբերեցինք, քանի որ սա եւս քաղաքականություն է: Իսկ մեր առաջնային նպատակը հիմնականում ներկայացված լինելն էր, մասնակցելը: Եղան պայմանագրեր կնքելու բազմաթիվ առաջարկություններ, բայց ցավոք, Ռուսաստանի ճգնաժամը խանգարեց կոնկրետ քայլերի հասնելու:

– Ինչո՞ւ լրագրողների չէիք տարել:

– Դուք ճիշտ նկատեցիք: Միջազգառումը բավականին հաջողված էր, բայց, ցավոք, մամուլում չեղավ արժանավայել լուսաբանում: Այս կարգի միջոցառումները մեծ հեղինակություն են բերում երկրին եւ եթե մի երկիր թեկուզ մեկ տարի բաց է թողնում նման միջոցառումը, ապա շուկա է կորցնում, եւ ես ուրախ եմ, որ մենք, չնայած բոլոր դժվարություններին, կարողացանք մասնակցել: Մոսկվայի մամուլի կոմիտեի նախագահ պրն Լայպցեւի հետ եղավ գործնական հանդիպում՝ Հայաստան-Ռուսաստան գրահրատարակչական գործերի, Երեւանում ռուսական գրախանութ, ինչպես նաեւ Մոսկվայում հայկական գրախանութ բացելու ուղղությամբ:

– Պրն Կարապետյան, Փարիզում, մասնավորապես Ժորժ Պոմպիդուի գրադարանում կան բազմաթիվ երկրների, այդ թվում Վրաստանի, Ադրբեջանի, մասին գրքեր, տեսաֆիլմեր եւ ճանաչողական այլ նյութեր, իսկ Հայաստանի մասին ընդհանրապես ոչինչ չկա: Չե՞ք կարծում, որ սա մեր բացթողումն է եւ այս ուղղությամբ պետք է քայլեր ձեռնարկել:

– Մենք միշտ գրքերի երկիր ենք եղել եւ պետք է կարողանանք ավանդույթները շարունակել նոր ձեւերով: Այս հանդիպումը երեւի թե կնպաստի առավել գործնական քայլեր ձեռնարկելուն:

– Կարծում եք կհաջողվի՞:

– Ինձ թվում է՝ այո: Մեզ հետ տարել էինք նաեւ քրիստոնեության 1700-ամյակին նվիրված պաստառներ, մի ամբողջ բաժին նվիրված էր միայն այս թեմային եւ մեծ էր հետաքրքրությունը: Թերեւս այսօր չկան պետական հրատարակչություններ, գրախանութներ, բայցեւայնպես պետությունն ստանձնեց հովանավորությունը, քանի որ Հայաստանի մասնակցությունը կարեւոր էր նաեւ ճանաչողության առումով:

– Դուք նշեցիք, որ գրախանութները հիմնականում մասնավորեցված են: Որոշ ժամանակ անց այդ գրախանութները վերածվում են առեւտրի կետերի, ռեստորանների, դեղատների եւ այլն: Ձեր վարչությունն ի՞նչ լծակներ է գործադրում այս ուղղությամբ:

– Ես դեմ չեմ մասնավորեցմանը, բայց ցավն այն է, որ հայ գրքի համակարգն ամբողջովին փոշիացված է: Ես ստացել եմ այդպիսի ժառանգություն եւ այսօր չունենք գրախանութ: Ինչպես նշեցի, Մոսկվայում պայմանավորվածություն ենք ձեռք բերել Հայաստանում ռուսական գրախանութ բացելու, բայց այսօր վարչությունն իր ենթակայության տակ Երեւանում չունի որեւէ գրախանութ:

– Շատ արժանի գործեր չեն տպագրվում ֆինանսներ, պետության կողմից աջակցություն չլինելու պատճառով: Մտավախություն չկա՞, որ հայ գրողը կդադարի ստեղծագործել:

– Ռուսաստանում գրահրատարակչությունը լուրջ բիզնես է եւ շահութաբերությամբ երեւի թե 3-րդ տեղում է: Եթե գնահատենք մեր հրատարակչական հնարավորությունները, ապա կարող ենք տպագրել արտերկրի գրքեր: Սակայն դա ապագայի հարց է, քանի որ մեզ մոտ, հասկանալի պատճառներով, ինքնարժեքը բարձր է: Իսկ հայ ստեղծագործծողին խթանելը բավականին բարդ խնդիր է, ամեն ինչ շաղկապված է՝ նախ պետք է լավ ստեղծագործություն լինի, Հայաստանում տարածում գտնի, թարգմանվի այլ լեզուներով եւ այլն: Ցավոք, մենք այսօր չունենք այդ հնարավորությունները: Նախկինում եթե հայ հեղինակների գործերը թարգմանվում, տարածվում էին, ապա հիմնականում՝ ընկերական, բարեկամական կապերով: Բայց այսօր անհնարին է: Եթե իրատես լինենք, այսօր ընդհասվել է հայերեն լեզվով «պրոցեսը»: Ովքեր են այսօր տպագրվում, նրանք, ովքեր ունեն հովանավորներ կամ ֆինանսական միջոցներ: Բայց շատ տաղանդավոր գրողներ հենց այդ պատճառով չեն տպագրվում: Սա եւս բարդ խնդիր է եւ պետք է նախկին ավանդույթը վերականգնել, այսինքն գործը մինչեւ տպագրության անցնելը պետք է անցնի համապատասխան ընթացակարգ: Մյուս կողմից, եթե գրողը գրում է, ես կարծում եմ, անկախ ֆինանսական միջոցներից, միեւնույն է կգրի: Ես իմ կյանքում մեկ անգամ եմ հիասթափվել: Կենտրոնում աշխատելու տարիներին, երբ արդեն վերակառուցման ժամանակաշրջանն էր, կար ընդհանուր մղում՝ տպագրելու այն ձեռագիր գործերը, որոնք ժամանակին արգելված են եղել: Եվ ցավալի էր, երբ պարզվեց, որ չկա ճանաչված գրողի որեւէ գործ, որը գաղափարական պատճառներով արգելված լիներ, բացառությամբ Գուրգեն Մահարու «Ծաղկած փշալարերը» ձեռագրի: Գուցե արգելվել են՝ գեղագիտական առումներից ելնելով, կամ գուցե որոշ չափով սխալվում եմ, բայց կրկնում եմ, չգտնվեցին ճանաչված գրողների գործեր, որպեսզի տպագրեինք:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Գավառի պետական համալսարանը լուրջ պրոբլեմներ ունի եւ հայցում է կառավարության աջակցությունը

1993 թ. մայիսի 5-ի կառավարության թիվ 205 որոշմամբ Գավառում հիմնադրվել է պետհամալսարան՝ պետական-կառավարական բոլոր պարտավորություններով եւ այն իրավունքներով ու արտոնություններով, որոնցից օգտվում են ՀՀ բոլոր պետական բուհերը: Սակայն համալսարան ընդունված զինապարտության տարիքի բոլոր ուսանողներին զորակոչել եւ զորակոչում են բանակային ծառայության: Համալսարանի ռեկտոր Հրանտ Հակոբյանը բազմիցս դիմել է՝ վերը նշված հարցը պարզաբանելու առումով խնդրագիր-առաջարկություն ներկայացրել ՀՀ կառավարությանը՝ լրացում կատարելու կառավարության թիվ 588 որոշման մեջ, զորակոչների ժամանակ Գավառի պետհամալսարանի զորակոչային տարիք ունեցող ուսանողների տարկետման իրավունքից օգտվելու կապակցությամբ: 27. 02. 98 թ. խնդրագիրն ուղարկվել է ՀՀ նախագահ պրն Քոչարյանին, ՀՀ պաշտպանության նախարար պրն Սարգսյանին, 16. 04. 97 թ. ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար պրն Պետրոսյանին, եւ հանրապետության վարչապետին ու կառավարությանը: Դիմումը մերժվել է պաշտպանության նախարարի կողմից, մյուսներից պատասխան չի ստացվել: Անցած տարի պետհամալսարան ընդունված 509 ուսանողներից 212-ը արական սեռի ներկայացուցիչներ են, որոնցից զորակոչվել է բանակ 107-ը: Տարածաշրջանային պետհամալսարանը, որը աշխատում է ՀՀ բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարության համակարգում՝ հաշվի առնելով, որ տարածաշրջանը երկար տարիներ զրկված է կարեւորագույն մասնագետներից, որոնք անհրաժեշտ են ոչ միայն Կամո քաղաքին, այլեւ ողջ մարզին, ջանում է միակ պետհամալսարանի տեղական ուժերով լրացնել մասնագետների թափուր տեղերը՝ զորակոչային տարկետման իրավունքի վերապահումով:

Երկրորդ լուրջ պրոբլեմը, որ գոյացել է Գավառի պետհամալսարանի առջեւ, համալսարանի շենքի վերջնական լուծման հարցն է:

1993 թ. մարտի 30-ի թիվ 8 նիստի որոշման համաձայն, «Դիպոլ» պետական ձեռնարկության արտադրական տարածքից դուրս գտնվող «հատուկ փորձարարական բյուրոյի» շենքը (3200 քմ տարածքով) հատկացվել է Գավառի պետական համալսարանին: Այնուհետեւ, 1994 թ. հունվարի 6-ին «Դիպոլ» պետական ձեռնարկության ղեկավարության եւ համալսարանի ռեկտորատի միջեւ կնքվել է պայմանագիր, ըստ որի համալսարանը վարձակալական հիմունքներով, 10 տարի ժամկետով, վարձակալեց հիշյալ շենքը, որը հարմարեցվեց ուսումնական տարածքի: «Դիպոլ» ձեռնարկությունը՝ երկար տարիներ չաշխատելով, հայտարարվել է սնանկ, եւ միավորման մասնաշենքը ենթակա է աճուրդով վաճառքի: Գործը հանձնված է Սեւանի ժողդատարանին: Ժողդատարանի կողմից առաջարկվել է համալսարանին գնել մասնաշենքը՝ 10 միլիոն դրամով: Մասնաշենքը խիստ վերանորոգման կարիք ունի: Համալսարանը վարձավճարներից գոյացած գումարները տնտեսելով՝ հազիվ կարողանա գնել եւ վերանորոգել մասնաշենքը, որը զուրկ է անգամ ձեղնահարկից: Բազմաթիվ դիմումներ են հղվել թե տեղական իշխանություններին եւ թե արդյունաբերության նախարարությանը, որ մասնաշենքը փոխանցվի մեկ հաշվեկշռից մյուսին (կրթության նախարարությանը): Գործարանը ճանաչել են սնանկ, մասնաշենքը նույնպես են վերցնում պարտքի դիմաց, եւ համալսարանը հայտնվել է ծանր կացության մեջ: Ի դեպ կրթության նախարարությունը տվել է իր համաձայնությունը, հաշվեկշռից հաշվեկշիռ տեղափոխելու եւ մասնաշենքը Գավառի համալսարանին տրամադրելու կապակցությամբ:

1998 թ. հունիսի 1-ի դրությամբ համալսարանում սովորում է 706 ուսանող, 56 տոկոսը՝ տղաներ: 13 մասնագիտությունների գծով ֆակուլտետներում տարեկան վարձավճարը 70000-120000 դրամ է, բացառությամբ իրավագիտության՝ 480000 դրամ, անգլերենի՝ 200000 դրամ: 1997-98 ուս. տարում համալսարանում դասախոսել են ՀՀ տարբեր բարձրագույն ուսումնական հաստատություններից եւ Գիտությունների ազգային ակադեմիայից հրավիրված լավագույն մասնագետներ, այդ թվում 15 դոկտոր-պրոֆեսոր, 10 պրոֆեսոր, 35 գիտության թեկնածու-դոցենտներ: 1998 ուս. տարում ընդունելության քննություններ անցկացվեցին նաեւ նորաստեղծ բնապահպանության (էկոլոգիա) եւ ռուսաց լեզու եւ գրականություն մասնագիտությունների գծով:

Գավառ քաղաքի պետական համալսարանը նախնական կապեր է հաստատել Անգլիայի, ԱՄՆ-ի, Գերմանիայի, Հունաստանի եւ Իսպանիայի համալսարանների հետ՝ դասախոսական կազմի, ուսանողների վերապատրաստման ու փոխայցելության վերաբերյալ: Վերը նշված երկրների ներկայացուցիչները եղել են Գավառի պետհամալսարանում, առաջիկայում նախատեսվում է չորս դասախոսների այց Իսպանիա, դասախոսությունների եւ փորձի փոխանակման համար:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Միջազգային

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Նախընտրական սակարկություն Գերմանիայում

Հաշված օրեր են մնացել Գերմանիայում կայանալիք կանցլերի եւ խորհրդարանի ընտրություններին: Ներկայումս երկրի գինետներում ու գարեջրատներում քննարկումների գլխավոր թեման այն է, թե առաջիկայում ո՞ր կոալիցիան է կառավարելու երկիրը: Բանն այն է, որ մրցակից երկու գլխավոր ուժերը՝ քրիստոնեա-դեմոկրատական միությունը (ՔԴՄ) եւ սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունը (ՍԴԿ) հարցումների համաձայն, մոտավորապես հավասար քվեներ ստանալու ակնկալիքներ ունեն: Եվ քանի որ ՔԴՄ-ի ներկայացուցիչ կանցլեր Հելմուտ Քոլը դեմ է արտահայտվել ՍԴԿ-ի հետ դաշինք կազմելու հնարավորությանը, ներկայումս շատերը կանցլերին արդեն իսկ պարտված են համարում: Բայց Հելմուտ Քոլը չի հավատում իր պարտությանը: Նա ակնկալում է ստանալ դեռեւս չկողմնորոշված բազմաթիվ գերմանացիների քվեները, որոնք Ռուսաստանի տնտեսական փլուզումից վախենալով կնախընտրեն պահպանողական նկատառումներով քվեարկել Քոլի օգտին: Քոլի ջատագովները սիրում են կրկնել. «Եթե նա «Տիտանիկը» լիներ, ապա սառցալեռը կխորտակվեր»:

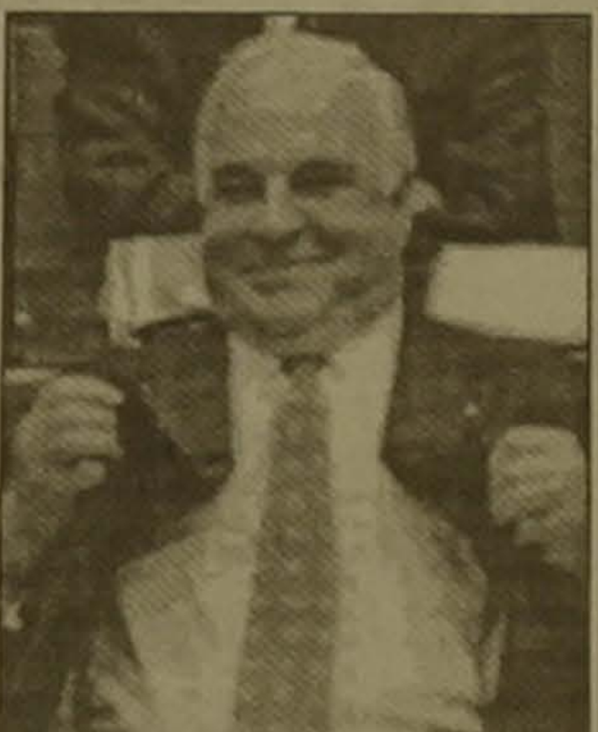

Օրերս Բունդեսթագում ելույթ ունենալով Հելմուտ Քոլը կրկին հանդես բերեց մարտական ոգի եւ խարազանեց իր ախոյաններին: Ըստ էության նա հայտարարեց, որ վերջին 18 տարիներին ՍԴԿ-ն սխալվել է բոլոր կարեւոր ոլորտներում, մասնավորապես 80-ական թթ. Գերմանիայի տարածքում ամերիկյան «Փերշինգ» հրթիռների տեղաբաշխման, Գերմանիայի վերամիավորման եւ եվրոյի հարցերում: Եթե այսօր Գերմանիայում օտարերկրյա զորքեր այլեւս չկան, եթե Գերմանիան հարգված է Վաշինգտոնի եւ Տոկիոյի կողմից, կանցլեր Քոլի ջանքերի արդյունքն է: Ճիշտ է, Գերմանիան արդեն հրաժարվել է մարկից՝ ի նպաստ եվրոյի, ինչպես նաեւ բազմամիլիարդանոց վարկեր է տվել Ռուսաստանին, որոնց վերադարձը կասկածելի է թվում, այնուամենայնիվ, դա կարելի է համարել երկու Գերմանիաների վերամիավորման գինը: ՍԴԿ-ի գլխավոր թեկնածու Գերհարդ Շրյոդերը, սակայն, փորձում է վերջին փաստերն օգտագործել Քոլի դեմ, ակնարկելով, թե նա արդեն արել է իր գործը եւ պատկանում է անցյալին: Իրողությունն այն է, որ ներկայումս գերմանացիների 41 տոկոսը պատրաստ է քվեարկել ՍԴԿ-ի, 38 տոկոսը՝ ՔԴՄ-ի օգտին:

Այս մերձավորությունն է, որ ստիպում է խոսել երկու ուժերի մեծ կոալիցիայի ստեղծման անհրաժեշտության մասին:

Վերջին ամիսներին անցկացված հարցումների տվյալներում Գերհարդ Շրյոդերը որոշակի առավելություն ուներ: Բայց Թոնի Բլերին ընդօրինակող այդ գործիչը կարողանում է միայն օգտվել գերմանացիների դժգոհությունից, իսկ ինքը զգուշանում է ընտրողներին դժգոհություն պատճառող արտահայտություններ անել: Գերմանացի մեկնաբաններից շատերի կարծիքով նա արդեն սպառել է իրեն: «Զյուդդոյչե ցայտունգ» թերթը, որը սովորաբար աչքի չի ընկնում Հելմուտ Քոլի հանդեպ իր համակրանքով, օրերս գրեց. «Շրյոդերը ոչինչ չի ասում, բայց անում է մանրակրկիտ կերպով եւ խորին համոզմունքով»: Շրյոդերը ներկայումս բարդություններ ունի նաեւ ՍԴԿ-ի «բնական դաշնակիցը» համարվող Կանաչների կուսակցության պառակտման կապակցությամբ: Բենզինի գների բարձրացման եւ Բալեարյան կղզիներ կատարվող թռիչքների սահմանափակման հետ կապված մանր-մունր վեճերը հանրության աչքից գցեցին «կանաչների» վարկը: Հյուսիսային Հռենոս-Վեստֆալիայի երկրամասում ՍԴԿ-ի եւ «կանաչների» դաշինք կազմելու փորձերը եւս ձախողման մատնվեցին: ՍԴԿ-ի պատասխանատու գործիչներից մեկը «Էքսպրես» հանդեսի թղթակցին խոստովանեց. «Մենք կարող ենք կառավարել «կանաչների» ղեկավար Յոշկա Ֆիշերի հետ: Նա խոհեմ է, եվրոպամետ, քաղաքականապես հասուն: Բայց նրա կուսակցությունը կարող է տապալել նրան: Եվ այդ ժամանակ մենք կունենանք ռոմանտիկ ու անկառավարելի դաշնակիցներ: Այնպես որ, ավելի լավ է կազմել մեծ կոալիցիա»:

Կանցլեր Հելմուտ Քոլը դեմ է մեծ կոալիցիայի կազմմանը, քանի որ 1966-69 թթ. Գերմանիան կառավարած կոալիցիան, նրա կարծիքով, լուրջ թերություններ ուներ: Այդ տարիներին էր, որ Գերմանիայում ուժեղացավ ձախ ծայրահեղականությունը եւ ի հայտ եկավ «Կարմիր բանակ» խմբակցության ահաբեկչությունը: Մյուս կողմից, կառավարության մեջ մտած ՍԴԿ-ի ներկայացուցիչները, այդ թվում Վիլլի Բրանդտը, հաջողությամբ սկսեցին բաց քաղաքականություն վարել Արեւելյան Եվրոպայի նկատմամբ: ՔԴԿ-ում Քոլի իրավահաջորդը համարվող Վոլֆգանգ Շոյբլեն փորձում է հաշտվողական դիրք բռնել, ժամանակ առ ժամանակ ասելով, թե «մեծ կոալիցիան ազգային աղետ չէր լինի»: Նա երբեմն ասում է. «Հելմուտ Քոլը կարող է կանցլերի պաշտոնում մնալ եւս 2 տարի՝ մինչեւ 2000 թ.: Մինչ այդ նա կլինի 70 տարեկան, Բեռլինը կդառնա երկրի մայրաքաղաքը, Գերմանիան նախագահած կլինի Եվրամիությունում: Այդ ժամանակ Քոլը կարող է հրաժարական տալ»: Անձամբ Շոյբլեն առողջական վիճակի հետ կապված խնդիր ունի: Նրա ոտքերն անդամալույծ են այն պահից, երբ մի խելագար կրակեց նրա վրա:

Ինչ վերաբերում է ՍԴԿ գլխավոր թեկնածու Գերհարդ Շրյոդերին, նա միշտ պնդել է, թե չէր ուզենա երկրորդ դեմքը լինել Բոննում, ավելացնելով, որ ընտրություններում իր պարտվելու եւ Շոյբլեի կանցլեր դառնալու դեպքում կվերադառնա հարազատ Սաքսոնիա: ՍԴԿ-ի մյուս թեկնածուն՝ Օսկար Լաֆոնտենը, համաձայն է զբաղեցնելու փոխկանցլերի պաշտոնը: Շրյոդերը մտադիր է կանցլեր ընտրվելու դեպքում փոխկանցլեր նշանակել ոչ թե Շոյբլեին, այլ երկրի պաշտպանության նախարար Ֆոլկեր Ռյուեին: Վերջինս հայտնի է նրանով, որ հաջողությամբ վերակազմակերպել է գերմանական բանակը եւ միջամտություն իրականացրել նախկին Հարավսլավիայի տարածքում:

Առայժմ անհայտ է մնում, թե ինչպես կքվեարկեն նախկին կոմկուսի, արեւելյան երկրամասերում ուժեղացող ծայրահեղ աջերի եւ ազատականների կողմնակիցները: Նրանց քվեարկությունը կարող է էապես ազդել ընտրությունների արդյունքների վրա:

Գ. Ք.

Ամերիկացի ֆիզիկոսը խոստացել է կնոջ օգնությամբ ստանալ իր կենսապատճենը

Հարվարդի համալսարանի երեք գիտական աստիճան ունեցող, սակայն առանց բժշկական գործունեության արտոնագրի ամերիկացի ֆիզիկոս Ռիչարդ Սիդը պատրաստ է առաջին քայլն անել դեպի անմահություն՝ ստանալ իր կենսապատճենը: Սիդը խոստացել է աշխարհում առաջին մարդը լինել, ով կունենա իր նմանակը, տեղեկանում ենք «Բոստոն գլոբ» օրաթերթից: Նրա խոսքերով, իր կինը՝ Գլորիան, համաձայնել է կրել այն սաղմնաբջիջը, որը բաղկացած կլինի իր բջիջներից մեկի միջուկից եւ դոնորի ձվաբջջից: «Որոշել եմ ստանալ իմ կենսապատճենը՝ հերքելու այն քննադատությունը, թե կիրառելով չապացուցված տեխնոլոգիա՝ օգտվում եմ կանանց հուսալքված վիճակից, որոնց օգնում եմ երեխա ունենալ», ասել է 69-ամյա ֆիզիկոսը:

Նա չի տեղեկացրել, թե քանի տարեկան է իր կինը, բավարարվելով միայն այն պարզաբանմամբ, թե Գլորիան հետդաշտանային տարիքում է: Ֆիզիկոսը մերժել է մանրամասն բացատրել, թե ինչպես է կինը հղիանալու:

Ըստ Ռոյթերի, գիտությունների դոկտորի (Ph. D.) աստիճան ունեցող ֆիզիկոսը մտադրվել է մոտակա 2,5 տարում իրականացնել իր ծրագիրը:

Սիդը նաեւ ասել է, որ արդեն ձեռք է բերել հարյուրավոր բջիջներ, ներառյալ այն ծնողներից, որոնք մտադրություն ունեն ստանալ իրենց մահացած երեխաների կենսապատճենները:

Քաղաքական եւ կենսագիտությունների ասոցիացիայի կազմակերպած կոնֆերանսի մասնակիցների կարծիքով, կենսապատճենավորումը կարելի է կիրառել անպտուղ ընտանիքներում երեխա ստանալու, մահացած երեխային կենսապատճենելու կամ էլ «արտադրելու» համար այնպիսի երեխա, որը կարող է իր ոսկրահյութը կամ էլ այլ կենսահյուսվածք «նվիրել» ընտանիքի հիվանդ անդամին:

Կալիֆոռնիայում եւ Միչիգանում օրենքը արգելում է մարդու կենսապատճենումը, իսկ որոշ նահանգներում որոշակի արգելքներ գոյություն ունեն: ԱՄՆ Կոնգրեսը դեռեւս պահպանում է այս գործողության արգելքի օրենքը: Սիդը հայտարարել է, որ եթե Կոնգրեսը շարունակի արգելել կենսապատճենումը, իր գործունեությունը կծավալի Մեքսիկայում:

Ար. Մ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Առաջիկա երեք-հինգ շաբաթներին Կոսովոյում հնարավոր են ՆԱՏՕ-ի «վճռական գործողություններ»

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Առաջիկա երեք-հինգ շաբաթներին Կոսովոյում կարելի է սպասել ՆԱՏՕ-ի վճռական գործողություններ, որոնք կոչված են հաստատելու տարածաշրջանում իրադարձությունների զարգացման վրա ազդելու ԱՄՆ-ի եւ արեւմտյան ռազմական դաշինքի ընդունակությունը: Նման եզրակացությունը բխում է նատոյական դիվանագետների հետ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի ունեցած զրույցից: Բրյուսելում ԱՄՆ-ի բարձրաստիճան ներկայացուցիչը, որը չի ցանկացել նշել իր անունը, հայտնել է, որ «ՆԱՏՕ-ի անդամները չեն ուզենա ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում կապված լինել Ռուսաստանի վետոյով»: Ներկայացուցչի կարծիքով, պատրվակ կարող է դառնալ հարավսլավական զորքերի կողմից Ալբանիայի եւ Մակեդոնիայի սահմաններն անցնելը: Բացառված չէ նաեւ «տարածաշրջանում անկառավարելի իրավիճակի ծագումը, որը կսպառնա միջազգային անվտանգությանը»: Եթե նույնիսկ ՆԱՏՕ-ի ոչ բոլոր երկրները դրան գնան, հնարավոր է, որ ստեղծվի դաշնակիցների կոալիցիա, այն դաշինքի օրինակով, որը 1991 թվականին Իրաքի դեմ կատարեց «Փոթորիկ անապատում» գործողությունը: Ամերիկացի դիվանագետը զրույցի է հրավիրել Բրյուսելում աշխատող աշխարհի առավել ազդեցիկ զանգվածային լրատվամիջոցների, ներառյալ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի տասնյակ լրագրողների: Արեւմտյան գործընկերները դա գնահատում են որպես Բելգրադից Կոսովոյի համար ինքնավարություն պոկելու կամ ռազմական ուժ գործադրելու Վաշինգտոնի վճռականության պարզ նախազգուշացում:

«Ջեներալ մոտորսը» դարձել է «Սուձուկի» ֆիրմայի խոշորագույն բաժնետերը

ՏՈԿԻՈ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի՝ աշխարհում խոշորագույն «Ջեներալ մոտորս» ավտոմոբիլաշինական կորպորացիան դարձել է Ճապոնիայում փոքրալիտրաժ ավտոմեքենաների արտադրության առաջատար «Սուձուկի» ընկերության գլխավոր բաժնետերը: Նրանք որոշել են նաեւ ռազմավարական գործընկերությունն ամրապնդել կոմպակտ մեքենաների նոր սերունդների համատեղ մշակման եւ արտադրության բնագավառում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի տեղեկատվության, այսօր Տոկիոյում կայացած մամլո ասուլիսի ժամանակ այս մասին հայտարարել են երկու ընկերությունների՝ «Ջեներալ մոտորսի» եւ «Սուձուկիի» բարձրագույն ղեկավարները՝ նախագահներ Ջոն Սմիթը եւ Օսամու Սուձուկին: Նրանք հայտնել են, որ Միացյալ Նահանգների կորպորացիան, որը մինչեւ օրս ուներ Ճապոնիայի ֆիրմայի բաժնետոմսերի 3,4 տոկոսը, այսուհետեւ կունենա փաթեթի 10 տոկոսը: Նաեւ որոշված է, որ «Սուձուկին» կզբաղվի «Ջեներալ մոտորսի» համար կոմպակտ ավտոմոբիլների մշակմամբ եւ նրա համընդհանուր վաճառող ցանցից լիակատար օգտվելու հնարավորություն կստանա: Բացի «Սուձուկիից», «Ջեներալ մոտորս» կորպորացիան ունի Ճապոնիայի «Իսուձու» ֆիրմայի բաժնետոմսերի 37,4 տոկոսը, որն արտադրում է բեռնատարներ, ամենագնացներ եւ մարդատար ավտոմոբիլների որոշ տեսակներ:

ԱՀԱԲԵԿՈՒՄ

Փենյանի հրձիգները

Ճապոնիայի տարածքի վրայով հրթիռներ արձակելով՝ ԿԺԴՀ-ի վարչակազմը հույս ունի արագացնել միջազգային օգնության հատկացումը: Դա վտանգավոր ռազմավարություն է: «Էքսպրես» հանդեսի թղթակցի դիպուկ բնորոշմամբ, մոլորակի ստալինյան վերջին վարչակարգը մեծ ճանապարհի ավազակի մեթոդներ է ընտրել: Իր աղետաբեր քաղաքականության ձախողումից հետո Հյուսիսային Կորեան նախընտրում է օտարերկրյա օգնություն կորզել ահաբեկման միջոցով եւ ոչ թե գործակցել միջազգային հանրության հետ, հրաժարվելով իր գաղափարախոսությանը փոխարինող խենթություններից: Պատահական չէ, որ Կիմ Իր Սենի որդի եւ իրավաժառանգ Կիմ Չոն Իրի պաշտոնակալությունից մի քանի օր առաջ կորեացի ղեկավարներն արձակեցին 1500-2000 կմ հեռահարության բալիստիկ հրթիռ, որի 2-րդ աստիճանը Ճապոնիայի տարածքը հատելով՝ ընկավ Խաղաղ օվկիանոսի ջրերը: ԿԺԴՀ-ի լրատվական գործակալությունը պաշտոնապես հայտարարեց, թե արձակվել է «արբանյակ»: Բայց այդ լուրն անհամոզիչ էր:

Արեւելյան Ասիայի երկնքում հրատեխնիկայի այդ ցուցադրումը կորեացիների գտած թերեւս միակ միջոցն է ԱՄՆ-ի եւ նրա ասիական դաշնակիցներ Ճապոնիայի ու Հարավային Կորեայի վրա ճնշում գործադրելու համար: Չորս տարի առաջ Փենյանը եւ Վաշինգտոնը համաձայնագիր էին ստորագրել, որով նախատեսվում էր ԿԺԴՀ-ի ռազմամիջուկային ծրագրերը սառեցնել այդ երկրին կորեա-ճապոնա-ամերիկյան միջուկային երկու ռեակտորների մատակարարման դիմաց: Բացի դրանից, մինչեւ շինարարական աշխատանքների ավարտը, ԱՄՆ-ը պարտավորվել էր տարեկան 500 հազար տոննա նավթ առաքել ԿԺԴՀ: Բայց ամերիկյան Կոնգրեսը սառեցրեց անհրաժեշտ գումարների հատկացումը, քանի որ ԿԺԴՀ-ն հրթիռներ էր մատակարարել Պակիստանին:

Փենյանի այս ռազմավարությունը դժվար թե հաջողությամբ պսակվի: ԿԺԴՀ-ի ուժի ցուցադրումը, ընդհակառակը, սերտացնում է նրա երեք գլխավոր ախոյանների՝ Հարավային Կորեայի, Ճապոնիայի եւ ԱՄՆ-ի գործակցությունը: Թեեւ կորեացիները դեռ չեն մոռացել ճապոնական գաղութացման դաժան տարիները, Սեուլը ծրագրում է ճապոնական զորքերի հետ համատեղ զորավարժություններ անցկացնել:

digitised by A.R.A.R.@

Վրձնաճառագ զորեղություն

Այնքան հարստանում ես, երբ արվեստի մի ուրույն աշխարհ դառնում է քեզ գրավող եւ անվերջ անհանգիստ պահող մտածմունք ու շրջահայացություն... Ահա, քանի օր է արդեն, որ սիրահոժար ազատվել չեմ կարողանում ինձ պարուրած մի գերագույն տրամադրությունից, պատճառն այն կտավներն են, որ տեսա ու հրապուրանքի ժամեր ապրեցի Փարավոն Միրզոյան գեղանկարչի արվեստանոցում: Այնպես թվաց, թե ես անծանոթ էի ու չէի վայելել մեծ գեղանկարչության անմահ վարպետներին... վայելել էի, ու հենց այդ էր կարեւոր, որ ինձ՝ առանձնացող մոտեցումով, անհատական կարողությամբ գրավեց մի նոր շունչ, նոր մի ուրույն անհանգստություն... Ուրախալին այն էր, որ այդ գեղանկարիչն իմ մեջ եղած անհատականությունների հաշիվն ավելացրեց: Ավելացրեց ոչ թե թեմայի առանձնացրած միտումով, կամ սեփական դարձրած գծային ու գունային ոճով, այլ՝ աշխարհն ազատ, անկաշկանդ ու առողջ տեսնելու կարողությամբ: Անհատականությունը հենց այստեղ է, որ ընդգծել է նրան տարածքի մեջ առնվող համբերատար եզակիության դժվարին, բայց արդեն ջանքեռանդությամբ լրիվ մշակված մեծածայնով...

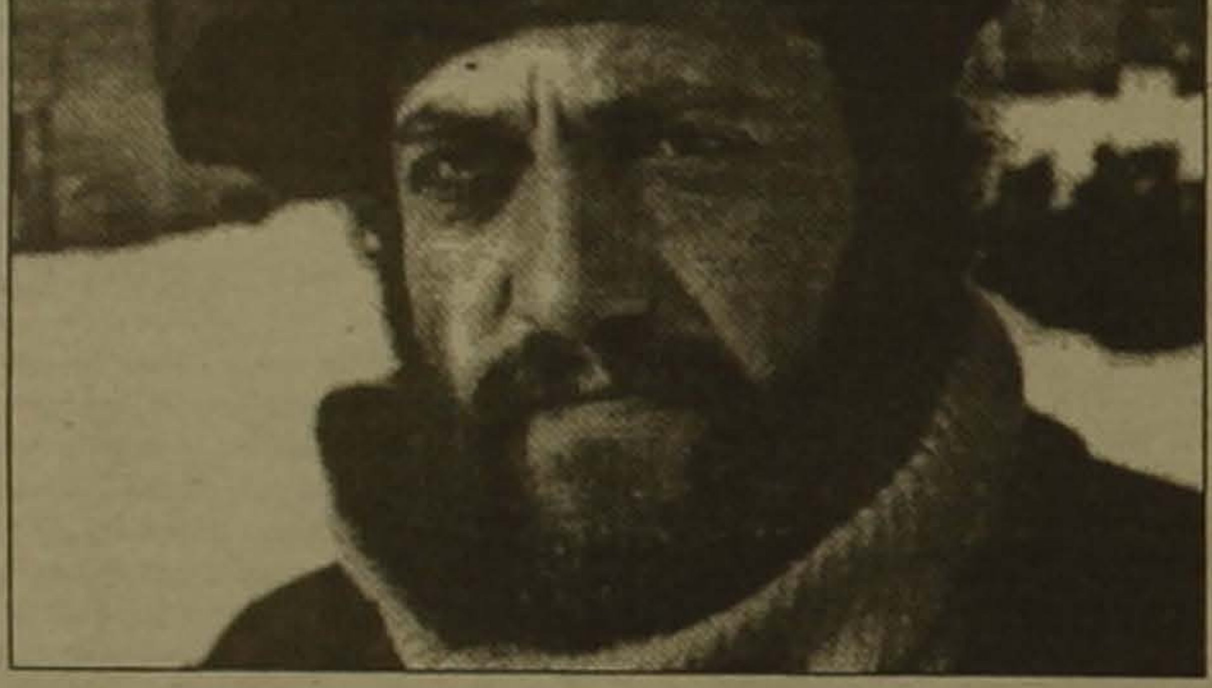

Ինձ թվում է, երբ դեռ մանկության օրորոցում ժպտացել կամ լացել է նա, նրա արցունքի մեջ ներշնչված մոր պատկերն է եղել, որ դարձել է Փարավոնի առաջին նկարը: Նա այդ մորից սնվել է առողջ, ուժեղ կաթով, որովհետեւ Փարավոն Միրզոյանի արվեստը զորընդեղ է, ապրեցնող, նրա մեջ չկա ոչ մի հուսահատ գուներանգ... Հանկարծ այնպես չհասկացվի, թե Փարավոն վրձնողը չգիտեր՝ ինչ է թուրքաոճիր, եղեռական 15 թիվը, 37 թվականի երկաթափուշ բանտության տառապանքը, ընդհանրապես հայ ազգի ամբողջ հազարամյակների մեջ անվերջ տեղ գտած ողբերգությունները... Բայց նա ուսումնասիրելով մեր ժողովրդի կենաց լուսեղենության գաղտնիքի գոյատեւումը, իր մեջ վանքասրբությամբ ուսումեց մեր մատենագիր զարդարվեստ համարվող մանրանկարչությունը, խորաքանդակ սրբապատկերների նպատակայնությունը եւ, վերջապես, այդ ամենն իմանալով, եղավ առավել լրիվ, նրա գաղտնիքներից մեկը, նրա գեղանկարչությունը խորացնող գաղտնիքներից մեկն այդ էր ամբողջապես:

Եթե նա նկարել է բնություն... բնությունը նրա համար եղել է մեծ նպատակ, նրա գունավառ եւ միշտ պատկերավոր երեւակայությունը խառնվել է իր տեսածին, նրա երանգված սարերից հասել են հեթանոս աստվածություններ, պարտ նախնիություն, ապրելակերպի սեփական տեր ու տիրակալություն, ուժ, ծաղկավառերի հորդություն, խենթահույզ քրքիջ, ապրելու անկաշկանդ ու անմեղսունակ հրապույր եւ Աստծո կամեցողություն՝ առողջ ու զորեղ անմահություն: Ահա՝ բնության այդ ամենի միացյալության ու հավքական նպատակամկնության գունաշխարհը յուրովի հավերժացնողներից է Փարավոն Միրզոյանը...

Կինը... Այստեղ շշմեցուցիչ է... Նախ նախաստեղծությունը, այսինքն՝ նրա պատկերած կանանց մերկ ձեւակերպումը... Կրքահարույց թող լինի, բայց այդ չէ նրա նպատակը: Նա ձգտում է եւ տպահույզ կամենում է ցույց տալ կնոջ աստվածությունը, ինչպես որ նա կա, ինչ դիրք գրաված լինի: Այսօրվա վարպետն իր նախնատարած վարպետներից հասկացել է, որ կինն ինչ շքեղ հագուկապի մեջ լինի, ինչ զարդերով էլ լինի պճնված՝ գերագույն գեղեցիկ է իր մերկությամբ, այսինքն՝ լրիվ ու անքող ճշմարիտ գեղեցկությամբ... երիցս ապացուցելով, թե մենք ինչքան ենք մեր կյանքը իզուր կորցնում, երբ նրանց չենք տեսնում իրենց բնական, անքող վիճակի մեջ: Փարավոնի կտավների կնաշատությունը նկատվում է իսկույն... Բոլոր կանայք իրենց շարժման մեջ, գրաված դիրքով, անփույթ կամ լուրջ նայվածքի գրավմամբ՝ լավն են. բոլորից թեւածում է բարին, կանացիության ծաղկախոտ, կենսախինդ հրապույրը, սիրելու, շատ լավ սիրելու անվերջությունը, կախարդելու անսպառությունը:

Անուրանալի է, որ Մարտիրոս վրձնողն իր ապրած կյանքի ընթացքում եւ հետո ընդհանրապես խառնվել է իր ժամանակի բոլոր գեղանկարիչների մեջ, բայց զարմանալի մի բան ես տեսա, որ մեծ Մարտիրոս Սարյանը Փարավոնին խառնվել է կարծես անտես, գաղտնաբար... Ճիշտ է, արտաքուստ Փարավոնի գույներն ուրիշ են, բայց ոգեղեն ուժի հայավայել փառքամությունը նույնն է... Գունային տարբերություններն ավելի են հարստացնում նույն նպատակի գերագույն ամբողջականության թռիչքը: Ինչպես արծվի մոտ՝ տարբեր փետրագույների, բայց միացյալ հավքակազմության կարեւորությունը:

Երբեք չեմ համաձայնի այն մտքի հետ, որ Փարավոն Միրզոյանը տարբեր հոգեվիճակներում նկարազորու դարձնելով իր դեմքը, իրեն է ներկայացրել անմահ աշխարհին: Իհարկե, նա անպայման ներկայացրել է անմահ նկարչին, բայց ով է այդ նկարիչը՝ անշուշտ, մենք. մեր բոլոր ցավերով, երազանքներով, նպատակներով եւ ամենակարեւորը՝ անմահության կարեւորությունը:

Ինձ թվում է, որ ես ոչ թե վերլուծեցի Փարավոն Միրզոյանի արվեստը, այլ վերլուծեցի իմ հուզմունքը, իմ երեւակայական սկզբունքը, որ ինձ շնչավորեց նա իր զորեղությամբ, ապացուցեց մեր ապրելու կենսական ուժը, մեր շարունակվելու անսպառ կարողությունը... Ես չեմ սիրում խեղճանալ, բայց ճշմարտությունը չեմ կարող չասել, որ մեր այս բեկվածության հասած օրերում փայլատակում է մի վրձին... Փարավոն Միրզոյանը չի նկարել ոչ Թուր Կեծակի, ոչ Քուռկիկ Ջալալի, ոչ էլ այդ ամենով կերպավորված Սասունցի Դավիթ: Նա չի նկարել նաեւ մեր արցախյան հերոսամարտի քաջազուններին, բայց նրա կտավներից, որպես արվեստացած հրաբուխ, հորդում են նրանց սիմվոլացած անմահությունն ու դերը... այնպես էր անում Մարտիրոս Սարյանը, երբ պատերազմի դաժան օրերին նկարում էր ոչ թե հաղթանակի դրվագներ, այլ ծաղիկների վառք, անմահ ապրելու արարատություն...

Դասականության մեծ դպրոց անցած, այսօրվա մեր գեղանկարչության լավագույն վարպետներից մեկը չի բավարարվել, սակայն, միայն վրձնելով, նա կրթում ու դաստիարակում է գեղանկարչության երիտասարդ շնորհալիների ամբողջ մի սերունդ՝ հանդիսանալով Երեւանի գեղարվեստի պետական ինստիտուտի գեղանկարչության ամբիոնի պրոֆեսորն ու ղեկավարը:

ԼՅՈՒԴՎԻԳ ԴՈՒՐՅԱՆ

ԳՈՐԻՍԻ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ

Նոր բաժիններ, նորացող հոգսեր

Հաշվի առնելով Սյունիքի մարզային կրթական կառույցների առաջարկը՝ ուսումնական հաստատություններում հայոց լեզվի եւ գրականության, կենսաբանության եւ քիմիայի, տարրական ուսուցման մեթոդիկայի մասնագետների խիստ պակասի առնչությամբ, բարձրագույն կրթության նախարարության եւ մայր բուհի՝ ՀՊՃՀ-ի միջնորդությամբ, Գորիսի կրթահամալիրում ստեղծվեց մանկավարժության դեպարտամենտ (ի դեպ, առաջին անգամ տեխնիկական բուհերի պատմության մեջ):

31-ամյա (նախկինում Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի մասնաճյուղ, վերջին 15 տարիներին՝ ՀՊՃՀ-ի կրթահամալիր) բուհում առկա կիրառական մաթեմատիկա, էլեկտրոնիկա, ձեռնարկությունների տնտեսագիտություն եւ կառավարում բաժիններին զուգահեռ, ընդունելություն կազմակերպվեց վերոհիշյալ մասնագիտությունների գծով. 110 ուսանող (130-ի փոխարեն) համալրեցին 6 բաժինների առաջին կուրսերը (46-ը՝ պետպատվեր, 64-ը՝ վճարովի):

Միշտ, այսօր էլ բարձր համարում ունեցող բուհը չնայած մայր բուհի հոգածությանն ու բազմաբնույթ աջակցությանը, անելիքներ ու լուրջ հոգսեր ունի. ցածր է բուհի տեխնիկական հագեցվածությունը, լուրջ թարմացման կարիք ունեն լաբորատորիաները: Սակայն հարցերի հարցը եղել եւ մնում է արտադրական արդյունավետ պրակտիկայի կազմակերպման գորդյան բարդույթը: Չնայած կրթահամալիրի արհեստանոցներում եւ «Գամա»-մասնակի ինտենսիվությամբ աշխատող գործարանում անցկացվող պարապմունքներին, այնուամենայնիվ, ի՞նչ խոսք կարող է լինել որակյալ ինժեներատեխնիկական անձնակազմ պատրաստելու մասին, երբ քաղաքում լեթարգիկ քնի մեջ են երբեմնի միութենական նշանակության գործարաններն ու ձեռնարկությունները: Նման պայմաններում է, որ, մեղմ ասած, այնքան էլ չի ընկալվում 28 հազար բնակչություն ունեցող, հիմնականում անաշխատ քաղաքում հաճախ իրար կրկնող կամ հարակից բաժիններով մի քանի բուհերի գոյությունը:

Հետաքրքիր է, վերեւներում ինչպե՞ս են հարաբերակցում առաջարկն ու պահանջարկը, մեր օրերում որքանո՞վ է նպատակահարմար տեսական անշաղախ գիտելիքների խանձարում ընկղմանած, ծնողներին հավերժական պարտքերի մեջ խճճած շրջանավարտը: Ինչեւէ:

Ի դեպ, ՀՊՃՀ-ի Գորիսի կրթահամալիրն արտոնյալ պայմաններով աշխատանքի է հրավիրում հայոց լեզվի եւ գրականության, քիմիայի ու կենսաբանության բարի համարում ունեցող մասնագետների:

ԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գորիս

ԵԳԻՊՏՈՍ

Դասախոսություն Աֆրիկայի հայ համայնքներ կատարած շրջագայության մասին

Ըստ Կահիրեում լույս տեսնող ՌԱԿ պաշտոնաթերթ «Արեւի» օգոստոսի 11-ի համարի հաղորդագրության, Հելիոպոլսի Նուբարյան ազգային վարժարանի «Պըլըքսանյան» հանդիսասրահում տեղի է ունեցել մի հանդիպում, որի ընթացքում աֆրիկյան մի շարք երկրների հայկական համայնքներ այցելության իր տպավորությունների մասին է զեկուցել եգիպտահայ թեմի բարեխնամ առաջնորդ Գերշ. Տ. Զավեն արքեպիսկոպոս Չինչինյանը: Սրբազան հայրը մոտ մեկ ժամ հանգամանալից տեղեկություններով նկարագրել է Հարավային Աֆրիկայի Հանրապետություն եւ Զիմբաբվե կատարած իր այցելությունները, ինչպես նաեւ Իրաքում կայացած կրոնական բացառիկ մի համագումարին իր մասնակցությունը: Այցելություններն ու համագումարի մասնակցությունը կատարվել են Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի հանձնարարությամբ:

Յոհաննեսբուրգում հոգեւոր հայրը գտել է 200 հոգուց բաղկացած մի համայնք, գաղթած Կիպրոսից, Եգիպտոսից, Լիբանանից, Սիրիայից, Հունաստանից եւ Հայաստանից: Թեեւ հայախոս է գաղութը, նշել է նա, սակայն անկազմակերպ է եւ առավել մտահոգիչ է, որ նոր սերունդը «փափագ չունի հայերեն սովորելու»: Այնտեղ հայերն ընդհանրապես զբաղվում են առեւտրով: Կան նաեւ արհեստավորներ: Նախկին մի եգիպտահայ՝ Գրիգոր Տեր-Պալյան, Սվազիլենդի մեջ իր սեփական հողակտորի վրա բնակարան եւ մատուռ է կառուցել, որտեղ երբեմն կնունքներ են կատարում... աֆրիկացիները: Զիմբաբվեում սեփական եկեղեցի չունենալու հետեւանքով, հայերը հաճախում են անգլիական, բողոքական եւ այլ դավանանքներին պատկանող եկեղեցիներ:

Իրաքում, որպես Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի ներկայացուցիչ, նա մասնակցել է Վաքֆի նախարարության եւ Իրաքում գործող եկեղեցիների համագործակցության համագումարին: Իրաքի հայկական գաղութը, մոտ 18 հազար հոգի, լավ է կազմակերպված, ունի մշակութային սրահներ, գաղութի հոգեւոր առաջնորդն է Գերշ. Տ. Վահան արքեպիսկոպոս Ասատրյանը: Սակայն ազգային վարժարանները գրավված են պետության կողմից եւ մշակութային միություններն ու հայկական բարեգործականը իրենց սրահներն են տրամադրել հայագիտության դասընթացներին՝ շաբաթական երկու կամ երեք անգամ:

Խիստ շահեկան դասախոսությունը, որին ներկա են գտնվել Եգիպտոսում ՀՀ դեսպան դոկտոր Էդուարդ Նալբանդյանը, տեղի թեմական եւ քաղաքական ժողովների ատենապետները, ազգային իշխանության ներկայացուցիչները եւ ՀԲԸՄ շրջանային հանձնաժողովի ատենապետները, ավարտվել է առաջնորդ սրբազան հոր աղոթքով եւ պահպանիչով:

Հ. Օ.

ՀՈԲԵԼՅԱՐ

Ազնավուրը հանդես կգա Բրոդվեյում

Ֆրանսահայ հայտնի եւ սիրված կինոդերասան, երգիչ եւ երգահան Շառլ Ազնավուրը, որի գրած ավելի քան 1900 երգերը կատարվել եւ ձայնագրվել են նաեւ տարբեր կատարողների կողմից (Ֆրենկ Սինատրա, Լայզա Միննելլի), այս աշնանը, հոկտեմբերի 21-ից նոյեմբերի 3-ը, հանդես կգա Բրոդվեյի Մարկիզ թատրոնում, որից հետո Չիկագո եւ Լոս Անջելես կայցելի եւ կվերադառնա Փարիզ նոյեմբերի վերջերին, հաղորդում է «Արմինյն Միրոր Սփեքթեյթր» շաբաթաթերթը:

Զաիլյանի ֆիլմի պրեմիերան՝ դեկտեմբերին

Ստիվեն Զաիլյանի նոր ֆիլմի պրեմիերան տեղի կունենա այս տարվա դեկտեմբերի 25-ին, հաղորդում է «Արմինյն Միրոր Սփեքթեյթր» թերթն իր օգոստոսի 29-ի համարում: Դիզնեյ կինոստուդիայում նրա իսկ սցենարով բեմադրված «A civil Action» ֆիլմում գլխավոր դերերը կատարում են Ջոն Տրավոլտան, Ռոբերտ Դյուվալը, Քեթլին Քուինլենը եւ Քեթի Բեյթսը: Ֆիլմը հիմնված է համանուն գրքի վրա, որը պատմում է արդյունաբերական Բոստոնի արվարձաններում ապրող ութ ընտանիքների մասին: Զաիլյանին այժմ համարում են Հոլիվուդի լավագույն սցենարիստներից մեկը, որն աչքի է ընկնում հատկապես իր «բարոյական ուժգնությամբ», ինչպես վերջերս նշել է «Նյու Յորք թայմս մեգազին» պարբերականը: Հիշեցնենք, որ «նրա սցենարով» էր նկարահանված «Շինդլերի ցուցակը» հայտնի ֆիլմը:

Էրիկ Պողոսյանի նոր CD-ն

Ըստ նույն աղբյուրի, ճանաչված կատակերգու եւ կինոքննադատ Էրիկ Պողոսյանը վերջերս նոր կոմպակտ ձայնասկավառակ (CD) է հրապարակել, որը լայնորեն ծանուցվում է ամերիկյան հայտնի «Պալո» պարբերականի օգոստոսյան համարում: «Ճակատովս հասակին մեխեր մեխելիս» հետաքրքիր եւ ծիծաղելի վերնագրով CD-ն թողարկվել է Բլեքբրդ Ռիքորդինգ ընկերության կողմից:

digitised by A.R.A.R.@

ՇԱԽՄԱՏ

Չեմպիոնները հայտնի կդառնան այսօր

Եվրոպայի մինչեւ 20 տարեկան պատանիների եւ աղջիկների առաջնությունում խաղացված 11-րդ տուրից հետո աղյուսակների վերին մասում վիճակն ավելի խճճվեց։

Պատանիների մրցաշարում Ալեքսանդր Մոտիլյովը (Ռուսաստան) հաղթեց Անդրանիկ Մատիկոզյանին (Հայաստան)։ Մեր Լեւոն Արոնյանը գեղեցիկ ոճով պարտության մատնեց Միլեն Վասիլեւին (Բուլղարիա)։

ՎԱՍԻԼԵՎ-ԱՐՈՆՅԱՆ

Բուլղարիա Հայաստան

1.d4 ♘f6 2.c4 d6 3.♘f3 ♘bd7 4.♘c3 c6 5.g3 e5 6.e4 ♗e7 7.♗g2 0-0 8.0-0 a6 9.h3 ♕c7 10.♗e3 b5 11.c5 dc5 12.de5♘e5 13.♘e5 ♕e5 14.♗f4 ♕e6 15.e5 ♖d8

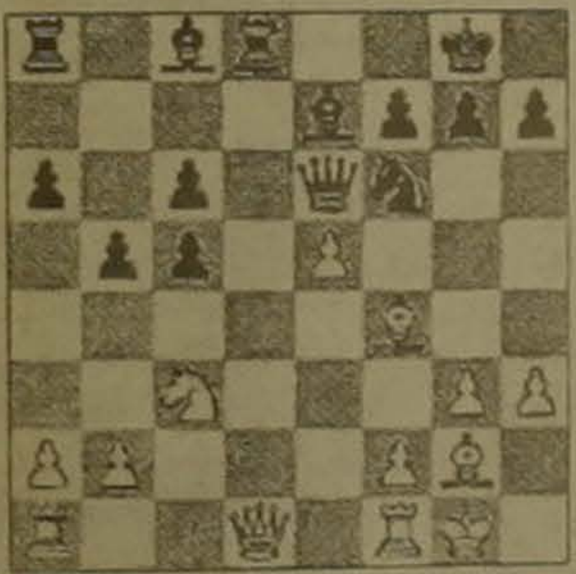

16.ef6 ♖d1 17.♖ad1 ♕f6

18.♖fe1 ♗e6 19.♗c6 ♖f8 20.♘d5 ♗d5 21.♗d5 c4 22.♗e5 ♕f5 23.g4 ♕g6 24.♗e4 ♕b6 25.♗g3 ♗b4 26.♖e3 ♖d8 27.♖d8 ♕d8 28.♗c6 ♗e7 29.♗b7 ♔f8 30.♗a6 ♗c5 31.♖e5 ♕d1 32.♔g2 ♗d6 33.♖b5 ♗g3 34.fg3 ♕d6 35.♗b7 ♕d2 36.♔f3 ♕d3 37.♔f4 c3 0-1

Ալեքսեյ Իլյուշին (Ռուսաստան)-Մհեր Հովհաննիսյան (Հայաստան) եւ Գաբրիել Սարգսյան (Հայաստան)-Միխայիլ Մչեդլիշվիլի (Վրաստան) պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի արդյունքով։

Դա Մոտիլյովին հնարավորություն տվեց 8,5 միավորով հայտնվել միանձնյա առաջատարի դիրքում։ 8 միավոր ունեն Արոնյանն ու Իլյուշինը, 7-ական՝ Մատիկոզյանն ու Սարգսյանը։ 6,5 միավոր ունեցողների 7 հոգիանոց խմբում գտնվում է նաեւ գյումրեցի Մհեր Հովհաննիսյանը։

Աղջիկների մրցաշարում առաջին պարտությունը կրեց Սոփիո Թկեշելաշվիլին (Վրաստան)։ Նրա հաղթողը՝ լեհուհի Կատարժինա Ցուրկիեւիչը, դրանով իսկ կատարեց կանանց միջազգային վարպետի նորման։ Ռուսուդան Գոլեթիանին (Վրաստան) նույնպես պարտվեց՝ իր հայրենակցուհի Աննա Մաթնաձեից։ Անգլուհի Իովանկա Հաուսկան հաղթեց Լիլե Ծալուղելաշվիլուն (Վրաստան), իսկ Էլինա Դանիելյանը՝ Լելա Ջավախիշվիլուն (Վրաստան)։ Լիլիթ Մկրտչյանը ոչ-ոքի խաղաց Ելիզավետա Ժուրինայի (Ռուսաստան) հետ։

Լելա Ջավախիշվիլի

11 տուրից հետո առաջին տեղը 8-ական միավորով բաժանում են Թկեշելաշվիլին եւ Հաուսկան։ Գոլեթիանին ունի 7,5, Ցուրկիեւիչը՝ 7 միավոր։ Լիլիթ Մկրտչյանի ու Էլինա Դանիելյանի արդյունքն է 3,5-ական միավոր։

ԱՐՄԵՆ ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ,
միջազգային կարգի մրցավար

ՍԱՄԲՈ

Հայաստանի աղջիկների հիանալի հաջողությունը

Լիտվայի Շաուլյայ քաղաքում անցկացված սամբոյի աշխարհի երիտասարդական առաջնությունում հիանալի հանդես եկան մեր հանրապետության աղջիկները։

Այդ պատասխանատու ստուգատեսում Հայաստանը ներկայացնում էին ՀՀ գիտության եւ կրթության նախարարության սամբոյի եւ ձյուդոյի օլիմպիական հերթափոխի հանրապետական մարզադպրոցի 6 սաները (տնօրեն՝ ՀՀ վաստակավոր մարզիչ, միջազգային կարգի մրցավար Լեւոն Հայրապետյան)։ Նրանցից 5-ը տուն վերադարձան որպես մրցանակակիրներ։

Միայն եզրափակիչ գոտեմարտերում զիջելով ուժեղ մրցակցուհիներին՝ երկրորդ տեղեր գրավեցին եւ աշխարհի առաջնության արծաթե մեդալներով պարգեւատրվեցին Ալլա Ավագյանը (52 կգ քաշային կարգ) եւ Քրիստինե Նազարյանը (56 կգ)։ Երրորդ տեղեր գրավեցին եւ բրոնզե մեդալների արժանացան Արեւիկ Կարապետյանը (44 կգ), Լուսինե Մորեսյանը (48 կգ) եւ Նեկտար Ավետիսյանը (65 կգ)։ Մեր աղջիկների հավաքականի գլխավոր մարզիչն է ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Ռուբեն Խնկոյանը։

ԹԵՆԻՍ

Դավիթ Նալբանդյանը՝ ԱՄՆ-ի բաց առաջնության հաղթող

Նյու Յորքում անցկացված «Մեծ սաղավարտ» շարքի վերջին մրցաշարի՝ ԱՄՆ-ի բաց առաջնության պատանեկան մրցումներում փայլուն հաջողության հասավ արգենտինահայ թենիսիստ Դավիթ Նալբանդյանը։ Եզրափակիչ խաղում նա 6–3, 7–5 հաշվով պարտության մատնեց Շվեյցարիայի ներկայացուցիչ Ռոջեր Ֆեդերերին եւ նվաճեց ԱՄՆ-ի չեմպիոնի կոչումը։ Նշենք, որ Ֆեդերերը բավականին փորձառու, ուժեղ թենիսիստ է։ Նա այս տարի հաղթող է դարձել Ուիմբլդոնի մրցաշարում։ 16-ամյա Նալբանդյանը փորձի առումով շատերին զիջում է։ Նա մի շարք ուժեղ մրցաշարերում է հանդես եկել, սակայն առավելագույնը, ինչի հասել է, կիսաեզրափակիչ փուլն է եղել։ Հուլիս ամսին Դավիթը մասնակցեց Մոսկվայում տեղի ունեցած Համաշխարհային պատանեկան խաղերին, որտեղ նույնպես հասավ կիսաեզրափակիչ, սակայն ավելին անել չկարողացավ։ Ի դեպ, նա այդ մրցումներում հանդիպեց նաեւ Հայաստանի թենիսիստների հետ։

Աղջիկների մրցապայքարում ԱՄՆ-ի բաց առաջնության հաղթող դարձավ 15-ամյա Ելենա Դոկիչը (Ավստրալիա)։ Եզրափակիչում նա 6–4, 6–2 հաշվով առավելության հասավ Սլովենիայի ներկայացուցիչ Կատարինա Սրեբոտնիկի նկատմամբ։ Հետաքրքիր է, որ վերջինս նույնպես այս տարի նվաճել է Ուիմբլդոնի չեմպիոնուհու կոչումը։

Դոկիչը ծնվել է Հարավսլավիայում, իսկ նրա ընտանիքը Ավստրալիա է տեղափոխվել 5 տարի առաջ։

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

Երկու մրցավազք

Լեհաստանի ճանապարհներով ընթացող «Տուր դը Պոլոնիա» հեծանվավազքն այս տարի անցկացվեց 55-րդ անգամ։ Ընդհանուր հաշվարկում հաղթող դարձավ ռուս Սերգեյ Իվանովը։ 23-ամյա հեծանվորդն ապրում է Բելգիայում, հանդես է գալիս հոլանդական TVM թիմի կազմում։

Իսպանիայում ընթացող բազմօրյա խճուղային հեծանվավազքի՝ «Վուելտայի» 10-րդ փուլում հաղթեց իսպանացի Խոսե Մարիա Հիմենեսը, որը 199 կիլոմետրանոց դժվարին մրցատարածությունը հաղթահարեց 5 ժամ 22 րոպե 40 վայրկյանում։ Երկրորդ եւ երրորդ տեղերը նույնպես գրավեցին իսպանացի հեծանվորդները՝ Ֆեռնանդո Էսկարտինը եւ Ռոբերտո Հերասը։

10 փուլից հետո ընդհանուր հաշվարկում հեծանվավազքը շարունակում է գլխավորել Աբրահամ Օլանոն (Իսպանիա)։ Նրանից 41 վայրկյանով է ետ մնում 2-րդ տեղում ընթացող Լորան Ժալաբերը (Ֆրանսիա)։ Էսկարտինը եւ Հիմենեսը 3-րդ եւ 4-րդ տեղերում են։

ԼՈՂ

Բարձր արդյունքներ

Մալայզիայի մայրաքաղաք Կուալա Լամպուրում անցկացվում են Բրիտանական համագործակցության երկրների 16-րդ խաղերը։ Առավել հաջող

հանդես են գալիս Ավստրալիայի ներկայացուցիչները, որոնք տարբեր մարզաձեւերում ավելի քան 30 մեդալ են նվաճել, որոնց մոտավորապես կեսը՝ ոսկե։ Ինչպես եւ սպասվում էր, մրցակցությունից դուրս են «կանաչ աշխարհամասի» լողորդները։ Նրանք արդեն նաեւ աշխարհի ռեկորդ են սահմանել։ Ազատ ոճի 4X200 մ փոխանցումալողում ավստրալացիները, աշխարհի քառակի չեմպիոն Մայքլ Կլիմի գլխավորությամբ, գերազանցեցին 6 տարի առաջ Բարսելոնի օլիմպիական խաղերում ԱՊՀ-ի միացյալ թիմի սահմանած նախկին ռեկորդը։ Ավստրալացիների թիմի արդյունքն է 7 րոպե 11,86 վայրկյան։

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 1/32 եզրափակիչ փուլի առաջին խաղերը

Նախատեսված 32 հանդիպումներից 31-ը անցկացվեցին, եւ դաշտի տերեր-հյուրեր հարաբերությունը համարյա հավասար ստացվեց. դաշտի տերերը հաղթեցին 13 խաղում, հյուրերը՝ 12-ում, իսկ մյուս 6-ն ավարտվեցին խաղաղ արդյունքով։ Նշենք, որ հյուրընկալվելիս մրցախաղն իրենց օգտին ավարտեցին փորձառու թիմերը՝ «Լիվերպուլը», «Բրյուգգեն», «Մոնակոն», «Բոլոնյան», Ռոման»...

Խաղից առաջ հավասար էին գնահատված «Շտուտգարտի» եւ «Ֆեյենոորդի» հնարավորությունները, սակայն հոլանդական թիմը, հիշելով իր լավագույն ժամանակները, կարողացավ առավելության հասնել պինդ մրցակցի նկատմամբ։ Նշենք նաեւ «Ռոմայի» հաղթանակը «Սիլկեբորգի» նկատմամբ։ Իտալացիները դաշտի տերերին գերազանցեցին բոլոր առումներով։ Առաջին խաղակեսում դանիացիների դարպասը գրավեց Լուիջի դի Բիաջոն, երկրորդում՝ նախկին սպարտակցի Դմիտրի Ալենիչեւը։ Երկու դեպքում էլ արդյունավետ փոխանցում կատարեց Ֆրանչեսկո Տոտտին։

Դժվարին հաղթանակ տարավ «Լիդսը»։ Նրա ֆուտբոլիստները «Մարիտիմուի» դարպասը գրավելու բազմաթիվ հնարավորություններ ունեցան, սակայն դա միայն մեկ անգամ հաջողվեց նրանց։ Տուգանային հարվածով գոլը խփեց Ջիմմի Պոլ Հասելբենկը։

Մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում նախկին խորհրդային հանրապետությունները ներկայացնող «Դինամո» (Մոսկվա)-«Սկոնտո» (Ռիգա) հանդիպումը։ Ընդամենը մեկ րոպե անց մոսկվացիները գրավեցին մրցակցի դարպասը (գոլը խփեց Կոնստանտին Գոլովսկոյը)։ Հետագայում դաշտի տերերը հաշիվն ավելացնելու մի շարք լավ հնարավորություններ կորցրեցին։ Իսկ հյուրերը, հիմնականում հակագրոհների դիմելով, 2 գոլ խփեցին։ Աչքի ընկան Միխայիլ Միխոլապը (39) եւ Մարիան Պախարը (49)։ Այնուամենայնիվ, դինամոյականները կարողացան հավասարեցնել խաղի հաշիվը։ Ռիգացիների դարպասը գրավեց պաշտպան Անդրեյ Օստրովսկին։ Հյուրերը խաղի վերջին 10 րոպեն անցկացրեցին 10 հոգով (նրանց ֆուտբոլիստներից մեկը դաշտից հեռացվել էր), սակայն մոսկվացիները չկարողացան օգուտ քաղել դրանից։ Ընթերցողներին ասենք, որ «Սկոնտոյի» խաղացողներից 9-ը ընդգրկված են Լատվիայի հավաքականում։ Հիշեցնենք, որ վերջերս Եվրոպայի առաջնության ընտրական խաղում Լատվիայի հավաքականը 3-1 հաշվով սենսացիոն հաղթանակ տարավ Նորվեգիայի հավաքականի նկատմամբ, այն էլ՝ նրա դաշտում։

Դինամո (Ռուսաստան)-Սկոնտո (Լատվիա)՝	2-2
Ուդինեզե (Իտալիա)-Բայեր (Գերմանիա)՝	1-1
ԼԿՍ (Լեհաստան)-Մոնակո (Ֆրանսիա)՝	1-3
Արջեշ (Ռումինիա)-Սելտա (Իսպանիա)՝	0-1
Բրանն (Նորվեգիա)-Վերդեր (Գերմանիա)՝	2-0
Ցրվենա զվեզդա (Հարավսլ.)-Մեց (Ֆրանսիա)՝	2-1
Սիլկեբորգ (Դանիա)-Ռոմա (Իտալիա)՝	0-2
Վիլեմ (Հոլանդիա)-Դինամո (Թբ. Վրաստան)՝	3-0
Աստոն Վիլլա (Անգլիա)-Ստրոմսգոդսեթ (Նորվ.)՝	3-2
Շտուտգարտ (Գերմանիա)-Ֆեյենոորդ (Հոլանդիա)՝	1-3
Ստյաուա (Ռումինիա)-Վալենսիա (Իսպանիա)՝	0-3
Կոշիցե (Սլովակիա)-Լիվերպուլ (Անգլիա)՝	0-3
Սպորտինգ (Պորտուգալիա)-Բոլոնյա (Իտալիա)՝	0-2
Ույպեշտ (Հունգարիա)-Բրյուգգե (Բելգիա)՝	0-5
Լիդս (Անգլիա)-Մարիտիմու (Պորտուգալիա)՝	1-0
Ֆեներբախչե (Թուրքիա)-Պարմա (Իտալիա)՝	1-0
Ֆիորենտինա (Իտալիա)-Հայդուկ (Խորվաթիա)՝	2-1
Սպարտա (Չեխիա)-Ռեալ Սոսյեդադ (Իսպանիա)՝	1-0
Ատլետիկո (Իսպանիա)-Օբիլիչ (Հարավսլավիա)՝	2-0
Սիգմա (Չեխիա)-Օլիմպիկ (Ֆրանսիա)՝	2-2
Սերվետ (Շվեյցարիա)-ԲԿՄԱ (Բուլղարիա)՝	1-2
Ցյուրիխ «Շվեյցարիա)-Անորթոսիս (Կիպրոս)՝	1-0
Բլեքբեռն (Անգլիա)- Լիոն (Ֆրանսիա)	0-1

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ «ԱՐԱՅ» ՖԻՐՄԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է ՄՐՑՈՒՅԹ ԳԼԽԱՎՈՐ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆԻ ՕԳՆԱԿԱՆԻ ՊԱՇՏՈՆՈՒՄ ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ են.

- Հայերեն եւ անգլերեն լեզուների բացարձակ տիրապետում
- Համակարգչային WINDOWS սիստեմի կիրառական ծրագրերի գերազանց իմացություն
- Իրավաբանա-տնտեսագիտական կրթություն
- Գրասենյակային գործի իմացություն եւ հայերեն լեզվի գործավարության տիրապետում

Աշխատավարձը պայմանագրային է՝ մինչեւ 400 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել ռեզյումե եւ մեկ լուսանկար:

Հասցեն՝ Կոմիտասի պողոտա 22, հեռ. 22-25-13, 27-03-90

Դուբայի «ARAY Traiding co LLC»-ում աշխատելու համար հրավիրվում են երիտասարդ, եռանդուն անձինք՝ մենեջերներ աշխատելու համար: Անհրաժեշտ են հետեւյալ հատկանիշները.

- Անգլերեն, ռուսերեն լեզուների գերազանց տիրապետում
- Համակարգչային տեխնիկայի բարձրակարգ տիրապետում
- Հաշվապահության օրենքների եւ կիրառման կարգի իմացություն
- Վարորդական իրավունքը եւ փորձը նախապատվելի է

Աշխատանքային պայմանագիր կկնքվի նվազագույնը 3 տարով: Ֆիրման ապահովում է բնակարանով եւ բոլոր կենցաղային հարմարություններով: Աշխատավարձը պայմանագրային՝ ամսական 2000–5000 ԱՄՆ դոլար: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել ռեզյումե անգլերեն լեզվով եւ մեկ լուսանկար՝ Հայաստանի «Արայ» ՍՊԸ-ի գրասենյակ:

Հասցեն՝ Կոմիտասի պողոտա 22
Հեռ. 22-25-13, ֆաքս՝ 27-03-90 կամ
Դուբայում (971-4) 59-80-68, (971-4) 55-72-02

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

արտասահմանյան արտադրության օֆսեթ թուղթ,
խտությունը՝ 70 գ/մ², գինը՝ 1 կգ - 750 դրամ:
5 տ-ից ավելի գնելու դեպքում՝ 650 դրամ, այդ թվում ԱԱՀ-ը:
Վաճառվող թուղթը կարող է կտրատվել գնորդի կողմից պահանջվող չափերով:

Հասցեն՝ «Տիգրան Մեծ» հրատարակչություն ՓԲԸ, Արշակունյաց-2:
Հեռ. 52-70-56, 52-73-69, 52-06-46, 52-70-49

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՆ

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԱՐՇԱՎ

ԴԵՊԻ ԱՐԱԳԱԾԻ ԳԱԳԱԹ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 20-21-Ը՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ 7-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ:
ԱՐՇԱՎԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼ ՑԱՆԿԱՑՈՂ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻՆ ԾԱՆՈԹԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ ՄԻՆՉԵՎ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 19-Ը ՀԱՍԿ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ:
ՀԵՌ. 551875

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սեպտեմբերի 18-ին, ժամը 14-ին, գրողների միության կլոր սրահում տեղի կունենա հանդիպում գրող, թարգմանիչ, «Նավասարդ» հանդեսի (Կալիֆոռնիա) խմբագրակազմի աշխատակից Արշավիր Մկրտչյանի հետ: ՀԳՄ

Հայկական ժողովրդային շարժման Հայաստանի ներկայացուցչությունը

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՁԵԶ

ներկա գտնվելու նորագույն զինյալ ազատագրական պայքարի ռահվիրա Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակի եւ Հայկական ժողովրդային շարժման նախասահմաններին նվիրված երաժշտական միջոցառմանը, որը տեղի կունենա Երեւանի կամերային երաժշտության տանը, սեպտեմբերի 19-ին, ժամը 18-ին:

Հասցեն՝ Իսահակյան 1

ԿՈՐԵԼ ԵՆ

Մարտունիի «Էկոնոմիքս» ՍՊԸ-ի կլոր կնիքը եւ շտամպը:
Համարել անվավեր:

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը հայտարարում է շնորհների մրցույթ հաշմանդամների ուսուցման եւ տեխնիկական օգնության կենտրոնների ստեղծման նպատակով: Կենտրոնները պետք է ցուցաբերեն անհրաժեշտ իրավաբանական կոնսուլտացիա եւ հոգեբանական օժանդակություն, նպաստեն հաշմանդամների արագ վերականգնմանը եւ հասարակության նորմալ կյանքի մեջ նրանց ներառմանը, ապահովեն տեղեկատվության եւ հաղորդակցության միջոցների հասանելիությունը հաշմանդամներին:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այդ ոլորտում որոշակի փորձ ունեցող Հայաստանում գրանցված ոչ կառավարական կազմակերպությունները, ինչպես նաեւ ուսումնական հաստատությունները:

Դիմումները պետք է ներկայացվեն ԲՀԻՕՀՀՄ մինչեւ 1998 թ. հոկտեմբերի 16-ը:

Անհրաժեշտ տեղեկությունների եւ դիմումի ձեւի համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան 19, Այգեձորի 53բ, հեռ. 27 21 19, 27 17 13, հեռ/ֆաքս 151 088:

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը հայտարարում է շնորհների մրցույթ Հայաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում մարդու իրավունքներին նվիրված սեմինարների շարք անցկացնելու համար: Սեմինարները պետք է լուսաբանեն փաստաբանական, փաստական, հասարակական եւ մշակութային իրավունքներին հետ կապված հարցեր եւ պետք է լինեն հասանելի դասախոսների եւ ուսանողների լայն շրջանակների համար, եւ այն ֆակուլտետների համար, որտեղ այդ առարկան պարտադիր ծրագրի մաս չի կազմում:
Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանում գրանցված բոլոր պետական եւ մասնավոր բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները:
Դիմումները պետք է ներկայացվեն ԲՀԻՕՀՀՄ մինչեւ 1998 թ. հոկտեմբերի 21-ը:
Անհրաժեշտ տեղեկությունների եւ դիմումի ձեւի համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան 19, Այգեձորի 53բ, հեռ. 27 21 19, 27 17 13, հեռ/ֆաքս 151 088:

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ) ԱՐՎԵՍՏ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹ ԾՐԱԳԻՐ

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը հայտարարում է դրամաշնորհների մրցույթ մինչեւ 1998 թվականի վերջը լավագույն երաժշտական ծրագրերի ներկայացման համար: Դրամաշնորհը կշահեն առավել ինքնատիպ, Հայաստանի մշակութային կյանքի համար նորույթ հանդիսացող ծրագրերը: Նախապատվությունը տրվելու է 20-րդ դարի հայ եւ եվրոպական երաժշտական արվեստին: Կարող են դիմել անհատ անձինք եւ կազմակերպությունները:
Դիմումները ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. հոկտեմբերի 1-ը:
Դիմումի ձեւերը կարող եք ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան 19, Այգեձորի 53բ, հեռ. 27 21 19, 27 17 13, հեռ/ֆաքս 151 088:

ՆՈՐ ԲԱՑՎՈՂ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՌԵՍՏՈՐԱՆԸ

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

մինչեւ 30 տարեկան աղջիկների եւ տղաների որպես
խոհարարի օգնական,
բարմեն,
մատուցող:

Ցանկացողները կարող են մինչեւ սեպտեմբերի 25-ը, ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 16-18-ը դիմել Տիգրան Մեծի 4, 2-րդ հարկ, 12-րդ սենյակ, Իտալերեն գրասենյակ:
Ներկայացնել ինքնակենսագրություն:
Հեռ. 58-93-37, 56-23-18:

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ) ԱՐՎԵՍՏԻ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը հայտարարում է դրամաշնորհների մրցույթ հայ եւ համաշխարհային արվեստաբանական-մշակութաբանական գրականության լավագույն նմուշների հայերեն լեզվով մեկ գրքի հրատարակության համար: Հիմնականում նախապատվությունը տրվելու է 20-րդ դարի արվեստի տեսությանը:

Դիմումները ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. հոկտեմբերի 15-ը:

Դիմումի ձեւերը կարող եք ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան 19, Այգեձորի 53բ, հեռ. 27 21 19, 27 17 13, հեռ/ֆաքս 151 088:

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

17 սեպտեմբեր

ՀՏ1

17.00 Լուրեր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Արեւահացը», Սպիրիդիտիս», «Խուզարկու Կատը»
18.00 Հեռուստասերիալ «Պալլաս»
19.00 Խոշոր պլանով
19.30 Գործարար ճարտիկ
20.00 Լուրեր
20.40 Ավանդույթ եւ որակ
21.10 Արծիվները տարածում են թեւերը
21.30 Հինգշաբթի
22.25 Գ/Ֆ «Հարեւանները»
24.00 Լուրեր
00.15 Ռուզան Գալստյանի երգերը

ՆՈՐՔ

19.05 Մուլտֆիլմ
19.15 Միասին («Միր»)
20.00 Լուրեր
20.30 Լուսամուտ
20.35 Մենք եւ կենդանիները
20.55 Սերիալ «Մխարլեթ» (4-րդ մաս)
21.30 Եղանակի տեսություն
21.35 Աստղերը խոսում են
21.40 Զինուժ
22.05 Թրիլերի ժանրում. գեղֆիլմ «Կատաղի վիճակ»
23.55 Միրեցեք զմիմյանս
00.00 Լուրեր
00.15 «Կատաղի վիճակ» ֆիլմի շարունակությունը

Ա1+

19.05 Մանուկի սուրհանդակ
19.15 Հրապարակ
19.25 Մուլտծրագիր
19.35 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
19.45 Շոն Քոնըրին «Արդար գործ» ֆիլմում
(20.55 Սուրհանդակ)
22.00 Մանուկի սուրհանդակ
22.10 Քաղաք
22.25 Գանձերի կղզին, կամ ինչպես տեսանք մենք Անգլիան
22.55 Սուրհանդակ
23.20 Կամ... կամ (կրկնություն)
00.00 Հրապարակ
00.10 Գիշերային կինոսրահ. Գ/Ֆ «Խաբեբայություն»
(00.55, 02.10 Սուրհանդակ)

Ա1

7.00 Բարի լույս
10.00, 16.00, 19.00, 01.00 Նորություններ
10.15 «Սուլթանի գերուհի Ռոքսոլանան»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.20 Մուլտսերիալ «Ջոնի Քվեստի անհավանական արկածները»
16.45 Հրաշալի ընկերակցություն
17.10 Մանկական անեկդոտներ
17.40 Սերիալ «Սինդբադի նոր արկածները»
18.10 Մինչեւ 16 տարեկան եւ ավելի
18.30 Աշխարհի շուրջը
19.20 «Սուլթանի գերուհի Ռոքսոլանան»
20.05 Պիկ ժամ
20.30 Այդ զվարճալի կենդանիները
21.05 Կորցրածի որոնումներ
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.40 Գ/Ֆ «Միայնակ կինն ուզում է ծանոթանալ»
00.30 Մեծագույն շախմատիստներ. Բոտվիննիկը եւ Սմիսլովը «13 չեմպիոն» սերիալում
01.20 Դետեկտիվ «ԲԱԳԶ-2»

РТР

8.00 Բարի լույս, Ռուսաստան
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Առողջության աշխարհ
11.50 Ի գիտություն
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.00 Լուրեր
12.30 Գ/Ֆ «Ինչպիսին են մեր տարիները»
13.50 Հին բնակարան. 1965 թիվ (2-րդ մաս)
15.35 Գ/Ֆ «Առանձնատան գաղտնիքը»
17.15 «Զանգահարեք Կուզային»
17.30 Հեռուստասերիալ «Առաջին համբույրները»
18.30 Աշտարակ
19.00 Ուժդ չի պատի
19.30 Հեռուստասերիալ «Մայրեր, կանայք եւ սիրուհիներ»
20.30 Սերիալ «Կեղտոտ պարեր»
21.30 Մանրամասներ
21.45 Բարի երեկո, ընտրանի
22.15 Կինոյի ժամ. Գ/Ֆ «Մայամիի գաճաճը» (ԱՄՆ)
00.05 Սերիալ «Կեղծավորը»
01.30 Աղամախիններ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) * տեղեկագրքերով * մագնիսական սկավառակներով * INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 906 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 16. 09. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@